

Jeroom en Benzamien

Versie februari 2013

Komedie
naar het boek van Ernest Claes

Mieke Verbelen

Dit stuk mag gespeeld worden na schriftelijke toestemming van de auteur:

mieke.verbelen@gmail.com

Rechten bij Sabam

Personages: 12 (6 mannen, 6 vrouwen)

(leeftijden tussen haakjes als richtgetal)

Jeroom	Charcutier (M 60)
Benzamien	Beenhouwer (M 60)
Margrietje	Dochter van Benzamien (V 20-30)
Floranske	Patronne van café "La veuve de Proske" (V 35)
Réverende Mère Supérieure	Moeder overste van Pension St. Joseph (V 45-50)
Peer Goris	Hovenier in het Pension (M 45-65)
Joske	Man van Margrietje (M 25-30)
Zuster Alphonsine	Zuster in het Pension (V 30-50)
Pastoor	Flamingant (M 35-55)
Madame Van Hollebèque	Kokette pensionnaire (V 60 +)
Monsieur Duvernois	Pensionnaire (M 60 +)
Barones de Haricourt	Pensionnaire (V 60 +)

Inhoud:

Jeroom (charcutier) en Benzamien (beenhouwer), twee kleine zelfstandigen in Molenbeek. Jeroom een begenadigd zanger en Benzamien declameert met succes. Constant gaan ze in de clinch met elkaar. Ze zijn jaloers, kunnen elkaar niet uitstaan, maar ze kunnen elkaar ook niet missen. Benzamien voelt dat hij het kalmer aan moet doen en bedenkt dat hij zich wel een kamer in het chique pension St Joseph kan veroorloven. Hij weet Jeroom te overhalen. Beiden passen zich onmiddellijk aan aan het gesofisticeerde leven in het Pension. Ze verzwijgen hun bescheiden achtergrond. Enige obstakel is tuinman Peer Goris. Die weet waar de nieuwe pensionairs vandaan komen en plaagt hen ermee. Gelukkig is er Moeder Overste. Ook zij kent hun afkomst, maar kijkt niet op hen neer. Het doet de harten van beide heren sneller slaan. Tijdens de winter slaat de verveling toe. Ook twijfels of ze hier wel op hun plaats zitten tussen al dat chique en Franstalig volk. Er komt een grote omwenteling in hun kabbelend leven als ze beter kennismaken met de weduwe van een oude kennis. Florenske baat het café "Chez la veuve de Proske" uit. Zowel Jeroom als Benzamien staan in vuur in vlam. Uiteindelijk wordt er om haar gedobbeld. Jeroom wint. Enkele weken later ligt Benzamien op sterven. Hij neemt op een mooie manier afscheid van iedereen. De vriendschap tussen Jeroom en Benzamien wordt eindelijk uitgesproken. Een warmmenselijk verhaal met kleine kantjes.

DEEL 1

Decor : Twee clubzetels jaren (negentienhonderd)twintig stijl. Met een hoes overtrokken.

Podium donker.

Jeroom en Benzamien lopen vanuit zaal richting podium. Beiden deftig gekleed. Stijl jaren twintig.

Beiden zijn in beschonken toestand. Benzamien is luidruchtig en met onvaste stap. Jeroom meer ingehouden en kaarsrecht. Jeroom houdt de beker vast die Benzamien die avond gewonnen heeft met het voordragen van "De echtscheiding" van H.C. Tollens.

Benzamien declameert met grootse gebaren en overdreven pathos het gedicht "De echtscheiding"

Benzamien: Niet steeds is de liefde bestendig van duur,
Hoe snel zij den boezem deed jagen.
Zij blust wel somwijle ontijdig haar vuur.
Hoe hel zij de vonk had geslagen.

Jeroom: *(moppert)* Potverdoesje Benzamien, ik wou dat dat vuur van u ook ne keer geblust geraakte.

(Beiden stappen het podium op terwijl Benzamien onverstoorbaar verder declameert)

Benzamien: En strikt zij haar bloemen weêr los van het paar,
Dan tilt het, o jammer! Zijn keten zoo zwaar,
En kan die welras niet meer dragen.

Dat lot was het lot van Lorenzo weleer,

Jeroom: *(jammerend en doet het pathos van Benzamien na)*
Voor den dreiduuzeendste keer.

Benzamien: *(declamerend)*
Och, zuchtte Lorenzo zijn zoon aan zijn hart,
Zoo diep met den vader bewogen:

Jeroom: *(sec)* Ge slaagt een stuk over.

Benzamien: *(declamerend)*
God geev' het en gunn' mij dien troost in mijn rouw,
Gelijk' nooit uw harte naar 't harte der vrouw,
Wier borsten u hebben gezogen.

Jeroom: Moet dat? Zo luid!? ... Al die zever.

Benzamien: Met die zever heb ik vandaag de driejaarlijkse Nationale Voordrachtwedstrijd tot bevordering van de Vlaamsche tale gewonnen. Ik! Benzamien Van Snick! Uitgeroepen, met eenparigheid van stemmen, tot laureaat van 1920-1923. Niet slecht voor een simpel

beenhouwerke van Molenbeek, hé... meneer de charcutier van kust mijn voeten.

Jeroom: Watte? Mij nog een beetje beledigen ook? Hier! Draagt uwen stommen beker zelf!
(Jeroom duwt Benzamien de beker in handen.)
't Is de laatste keer dat ik met u ben meegeweest. Die "Echtscheiding" van u hangt ferm mijn voeten uit!

Benzamien: *(lacht)* Och manneke, ge laat u weer kennen. Jaloersen bok. Ik kan er toch niet aan doen dat gij met uw stomme liekes nooit in de prijzen valt.

Jeroom: Ikke geen prijzen winnen? Mijn kast staat vol! En ik word nog altijd op elk trouwfeest en elke communie gevraagd om mijnen "Dobbelaar" te zingen, zelle.

Benzamien: *(lacht)* En ze zijn altijd blij als het gedaan is.

Jeroom: Wie zegt dat?

Benzamien: Ikke! Want ik ben uwen Dobbelaar zo muug als kouwe pap!

Jeroom: Zo dikwijls hoort gij mij niet zingen. Ge trapt het meestal af nog voor ik ben begonnen.

Benzamien: Omdat uw gezaag op mijn blaas werkt. Gelijk nu. Hier...
(geeft Jeroom de beker weer in handen)

(Benzamien gaat achter een afscheiding staan aan zijkant van het podium. Alleen zijn gezicht is in profiel nog te zien. Maakt zich klaar om te plassen. Jeroom ziet het met afgrijzen gebeuren.)

Jeroom: Wat doet gij nu?

Benzamien: Als ge moet, dan moet ge, zei mijn vrouw zaliger altijd.

Jeroom: Tegen de kerkmuur?

Benzamien: *(snuift en lacht)* Ik ben niet den eerste. Zo te rieken is dat muurke hier al goed gezegend.

(plaseluid. Verlichting op het gezicht van Benzamien. Jeroom weet niet waar hij het heeft.)

Jeroom: Is dat dan een reden om tegen de kerkmuur te pissen?

Benzamien: Nee Jeroom, de reden is... ik heb grote pis.

Jeroom: Meneer pastoor moest het zien!

Benzamien: Hij weet dat ik genen heiligen ben.

(Benzamien zet al plassend opnieuw het gedicht in met dezelfde pathos)

Zoo sarden ze elkander, verhit op elkaâr,
En zaten zoo droevig te treuren;

Jeroom: Van 't één gezeik in 't ander.

Benzamien: Zoo reten zij beiden den boezem zich stuk,
En morden en wrokten en vloekten hun juk,
En wilden niet langer het beuren.

Jeroom: Volgens mij hebt ge weer een stuk overgeslagen.

Benzamien: Dat kan niet.

Jeroom: Dat is.

Benzamien: Zijt ge zeker?

Jeroom: Gelooft ge mij niet?

Benzamien: 't Zal niet de eerste keer zijn dat gij liegt tegen mij.

Jeroom: Duurt dat nog lang? Straks moet ik ook.

Benzamien: Kom. 'k Zal plaats maken. *(schuift wat op)*

Jeroom: Doe voort!

Benzamien: *(gaat declamerend verder met overdreven pathos)*
"Hier leg ik" zoo sprak zij, "den trouwring weêr af"

Jeroom: Met pissen! Niet met declameren!

Benzamien: "O Regter, verkort ons, verligt ons de straf,
Te lang en te zwaar voor ons leven!
Verbreek hier de keten, zoo knellend gesmeed;

(Het plasgeluid stopt langzaam met nog enkele korte tussenpauzes.)

Jeroom: Ge zijt aan 't broddelen dat 't niet schoon is.

(Benzamien in de weer met de sluiting van zijn broek)

Benzamien: Hela... Wie heeft dien beker gewonnen: gij of ik?

(Benzamien komt vanachter de afscheiding.)

Jeroom: De jury was zat, ja.

Benzamien: Achteraf misschien.

Jeroom: Of vendue!

Benzamien: Omgekocht?

Jeroom: *(smalend uitdagend)* Nee zekers, daar zijt gij te eerlijk voor.

(Jeroom en Benzamien zetten hun tocht verder en komen op het podium.)

Benzamien: Ik heb nog nooit van mijn leven vuil praktijken gedaan.

Jeroom: Ook niet in de oorlog?

Benzamien: Wat wilt ge daarmee zeggen?

Jeroom: Dat ge potverdoesje stinkend rijk zijt geworden met katten in uwe kipkap te draaien.

Benzamien: Watte? Katten?

Jeroom: Ne mens die honger heeft, fret alles.

Benzamien: En gij in uw saucissen dan?

Jeroom: Puur van 't varken en van 't peerd.

Benzamien: Uw klanten kwamen bij mij klagen dat er ineens een raar smaakske in uw saucissen zat. En er was in geen velden of wegen nog een kat te vinden.

Jeroom: Ha nee! Die zaten in uwe kipkap!

Benzamien: Mijne kipkap is wereldberoemd van Molenbeek tot in Anderlecht!

Jeroom: Begint ge weer?

Benzamien: Ge hoort het niet graag zeggen, maar 't is de waarheid. Gij profiteert ervan dat wij in dezelfde straat commerce doen.

Jeroom: Gij van mij, ja.

Benzamien: Wie bij mij zijn biefstuk koopt, haalt bij u een schelleke saucisse. Als ik de boite sluit, is 't met u gedaan. Dat schrijf ik u op een briefke.

Jeroom: Och jong, gij kunt niet schrijven. Gij kunt alleen maar rekenen. Getallen daar zijt gij goed in. Kopen en verkopen. Kipkap, biefstukken, staatsrenten, huizen of hypotheken, 't is al gelijk. Als 't maar opbrengt.

Benzamien: En gij dan? Ge gaat nu toch niet beweren dat gij er niet warmpjes inzit... Hé Jeroom?... Is 't niet?

Jeroom: *(geveleid maar wil niet te enthousiast klinken)* Ik mag niet klagen.

Benzamien: Arthur, uwen enige zoon, heeft toch maar schonekes voor advocaat kunnen studeren.

Jeroom: 't Is waar. 't Is waar.

Benzamien: Heeft hij nu eigenlijk al wat te doen? ... Ik hoor altijd dat advocaten eerst grijs haar moeten krijgen voordat de serieuze klanten afkomen.

Jeroom: Dat gaat nogal... dat gaat. Hij pleit iedere dag.

Benzamien: Zoveel te beter... maar met pro Deo's verdienen ze anders niet veel...
Jaja, kinderen kosten veel geld.

Jeroom: *(venijnig)* Gij zult het wel weten, zekers? Met uw Margrietje? ... Dat chique pensioonaat? Hoeveel heeft dat niet gekost? Een normaal beenhouwerke kan dat niet trekken.

Benzamien: Ben ik dan abnormaal?

Jeroom: *(grinnikt)* Dat hebt ge zelf gezegd.

Benzamien: 't Is zeker weer van jaloezie dat ge zo'n dingen zegt?

Jeroom: Ik heb geen reden om jaloers te zijn. Mijne zoon is advocaat...

Benzamien: Stagiairke.

Jeroom: Wordt advocaat. Maar wat gaat uw dochter doen? Ge hebt betaald, véél geld betaald, om haar een deftige opvoeding te geven. En wat nu?

Benzamien: Hoe? Wat nu?

Jeroom: Ja... Wat doet ze?

Benzamien: Ze werkt bij mij in de beenhouwerij.

Jeroom: *(smalend)* Daar zal ze zeker aan een deftige vent geraken.

Benzamien: Voor ne vent heeft Margrietje nog tijd zat.

Jeroom: Stel dat ze al aan 't vrijen is? In 't geniep.

Benzamien: Zoiets doet mijn Margrietje niet. Ze is veel te jong.

Jeroom: Te jong... Hoe oud waren wij toen wij met ons vrouwen begonnen?

Benzamien: God hebbe hun ziel.

Jeroom: Weet ge nog? ... Op de kermis?

Benzamien: Margrietje gaat niet naar de kermis.

Jeroom: Maar ze gaat wel dansen.

Benzamien: Met haar vriendin.

Jeroom: En gij gelooft dat.

Benzamien: Wat is 't, Jeroom. Weet gij meer dan ik?

(Jeroom laat eerst een dramatische stilte vallen. Buigt zich dan traag naar Benzamien.)

Jeroom: Ze heeft te doen met de zoon van de bazin van 't Café des Arcades.

Benzamien: 't Is niet waar.

Jeroom: Met Joske Ryckoart.

Benzamien: Joske Ryckoart,... de coureur?

Jeroom: Hij heeft een stevig onderstel... 't schijnt.

Benzamien: Dat meent ge niet.

Jeroom: Ik heb het maar van horen zeggen, zelle.

Benzamien: Maar ge vertelt het wel gère door.

Jeroom: Ge vraagt erom.

Benzamien: Denkt gij nu echt dat ik dit wou weten?

Jeroom: Doet ermee wat ge wilt. Als ge liever hebt dat uw dochter in haar ongeluk loopt...

Benzamien: Daar heb ik nu heel mijn leven zo hard voor gewerkt... Ge stuurt dat naar 't beste pensioonaat van 't land...

Jeroom: Bij de nonnen... die kwezels!

Benzamien: Ge geeft dat meiske alle kansen...

Jeroom: En ze gaat er met ne coureur vandeur!

Benzamien: Niet lachen, hé gij!

Jeroom: Ene van 't staminée, nog wel. Een vriendelijk cafeeke, daar niet van. Maar... marginaal!

Benzamien: Marginaal? Da's niet waar. Café des Arcades heeft een deftige reputatie.

Jeroom: Maar niet de geschikte reputatie voor de dochter van Benzamien Van Snick!

Benzamien: Ik geloof niet wat gij zegt.

Jeroom: Vraag het haar dan zelf.

Benzamien: Als 't waar is wat gij zegt, dan... dan... dan krijgt gij van mij dezen beker.

Jeroom: Houdt uwen beker, jong. Ik heb er lang genoeg mee gesleurd.

(Jeroom duwt Benzamien de beker weer in handen. Benzamien bekijkt de beker. Wordt een tikje weemoedig.)

Benzamien: Awel Jeroom... ik moet zeggen... ik vind het chique van u dat ge met mij mee zijt gegaan.

Jeroom: Om u te zien afgaan? ... Gère.

Benzamien: Ik ben gewonnen.

Jeroom: Vendue.

Benzamien: Tedju!

Jeroom: De jury was zat!

Benzamien: Ge zijt zelf zat!

Jeroom: Gij ja!

(De twee staan als twee kemphanen tegenover elkaar. Benzamien wil kwaad reageren. Bedenkt zich dan. Slaat Jeroom vertrouwelijk op de schouders)

Benzamien: Willen we er nog ene drinken? ... Bij mij thuis.

Jeroom: Moet dat?

Benzamien: Dat moet.

Jeroom: Allez vooruit. Omdat ge aandringt.

Benzamien: Om 't af te leren.

Jeroom: Zot.

(Jeroom en Benzamien staan nog opzij van de scène in het donker.

Midden decor wordt nu belicht met Margrietje en Joske die hevig staan te vrijen.

Jeroom en Benzamien stappen in het licht en zien Margrietje en Joske bezig. Benzamien grijpt naar zijn hart. Jeroom lacht hartelijk.)

Benzamien: Margrietje begot!

Margrietje: Pa!

Joske: 't Is niet waar!

Benzamien: Potverdekke! Wie zijde gij?

Jeroom: *(lacht geamuseerd)* Dat ziet ge toch aan dat stevig onderstel. De benen van ne coureur: Joske Ryckoart!

Joske: Zeg maar Jos.

Benzamien: Van die vuil kroeg?

Joske: Vuil kroeg?

Margrietje: Pake...

Benzamien: Wat doet gij hier?

Jerroom: Allez Benzamien, is 't zo lang geleden dat gij jong zijt geweest?

Margrietje: Pake, luistert...

Benzamien: Wat doet die vieze vuile vetzak hier met mijn dochter?

Jerroom: Hij zet zijn patatjes te week. Wat anders?

Benzamien: Dien heeft hier niks te zoeken!

Margrietje: Pake, alstublieft...

Benzamien: Buiten!

Joske: Als ik misschien eerst iets mag zeggen...?

Benzamien: Smoel toe! Viezerik!

Margrietje: Pake, doe niet zo!

Benzamien: Gij moet zwijgen! Dwaze kont!

Joske: Ik wil niet dat ge zo tegen mijn lief spreekt.

Benzamien: Uw lief?

Jerroom: Nu gaan we 't krijgen!

Benzamien: Uw lief?!

Joske: Mijn lief, ja.

Margrietje: We zien mekaar zo gère.

Benzamien: Dat kan niet zijn.

Jerroom: Maar dat is.

Benzamien: Het mag niet.

Jerroom: Ze waren aan 't smossen!

Benzamien: Wat?

Jerroom: Aan 't lebberen!

Benzamien: Nee!

Joske: Een onschuldig kuske.

Benzamien: Kussen is nooit onschuldig.

Margrietje: We kussen omdat we mekaar gère zien.

Benzamien: Ik wil het niet horen.

Margrietje: 't Is de waarheid.

Jeroom: Potverdoesje!

Margrietje: Hij is de man van mijn leven!

Jeroom: Nu gij!

Benzamien: De man van uw leven? Gij weet niet wat ge zegt.

Margrietje: Ik meen het.

Jeroom: Zij meent dat.

Benzamien: *(dreigend)* Jeroom Meulepas, houdt uwen stommen bebbel of ik klop erop.

Jeroom: Ik zeg maar wat zij zegt.

Benzamien: Zwijgt!

Joske: Meneer Van Snick...

Benzamien: Wat!

(Iedereen draait zich naar Joske. Die gaat op één knie zitten. Draait zich om beurten naar Margrietje of naar Benzamien)

Joske: Ik zou u willen...
Margrietje...
Ik zou u willen...
Meneer van Snick...

Jeroom: Zegt maar Benzamien... Dat klapt gemakkelijker.

Benzamien: Voor hem ben ik meneer van Snick.

Joske: Mag ik u de hand van uw dochter vragen?

Benzamien: Wat?!

Margrietje: Joske!

Benzamien: Buiten gij!

Margrietje: Pa!

Jeroom: Allez Benzamien!

Benzamien: Buiten! En laat u hier nooit meer zien! Coureurke van mijn voeten!

Margrietje: Pa!

Benzamien: Heb ik u daarvoor al die jaren naar de nonnen gestuurd?

Jerom: Dat schoon geld...

Joske: Mijn bedoelingen zijn oprecht.

Jerom: Hierzie! De woorden van ne politieker. En dat uit de bakkes van ne coureur.

Benzamien: Ik wil het niet horen.

Margrietje: Pake, hij heeft het op zijn blote knieën gevraagd.

Benzamien: Wabliedt? Heeft hij u zijn blote knieën laten zien?

Margrietje: Daarjuist. Aan u.

Jerom: Veel bloot was daar niet aan.

Margrietje: Bij wijze van spreken. Wat wilt ge nog meer? Moet hij smeken?

Joske: Als 't op mijn blote knieën moet...

(Joske maakt aanstalten zijn broek los te maken)

Benzamien: Blijft met uw pollen van uw broek! Viezerik!

Jerom: *(lacht)* Potverdoesje, 't wordt nog plezant.

Joske: Ik weet dat ik maar ne coureur ben... maar wel ne goeie.

Margrietje: Hij heeft al prijzen gewonnen.

(Benzamien rukt Jerom de beker uit handen en duwt hem onder de neus van Margrietje)

Benzamien: Met ne prijs onderhoudt ge geen gezin.

(gooit dan de beker misprijzend in de zetel)

Jerom: Nee, dat zet ge maar op de kast en dat fret stof.

Joske: Er is ook nog het café.

Margrietje: Zijn moeder wil ons het café laten. We maken er iets heel gezellig van. En gij kunt alle dagen bij ons uwen Export komen drinken.

Jerom: Gratis drank. Ik zou niet nee zeggen.

Benzamien: *(tot Joske)* Gij wilt van mijn dochter een ordinair cafémadam maken? Heeft ze daarvoor zo lang gestudeerd? Ze klapt Frans, Latijn, Grieks en wat nog allemaal. Mijn dochter heeft de regels van de huishoudkunde geleerd. Zij kent de etiquette. Mijn dochter wordt de vrouw van een dokter of een advocaat! Op z'n minst.

Margrietje: Dat wil ik niet!

Jerroom: Ze wil niet, Benzamien.

Benzamien: Ze moet luisteren!

Margrietje: Nee! Nooit!

Benzamien: Ga naar uw kamer! En ge komt pas terug als ge weer bij uw verstand zijt.

Margrietje: Ik trouw met Joske Ryckaert.

Joske: Ik laat u niet vallen, Margrietje. Wij gaan trouwen.

Benzamien: Is 't nu gedaan met mijn dochter op te stoken? Scheert u weg.

(Benzamien duwt Joske met kracht richting coulissen)

Margrietje: Ik heb ja gezegd! Joske! Hebt ge 't gehoord? Ik zeg ja! Wij trouwen!

Joske: Desnoods kom ik u schaken, Margrietje.

Benzamien: Durft niet, hé! Schobbejak!

Joske: Margrietje... ik zie u graag!

Margrietje: En ikke u... Joske...!

(Benzamien en Joske verdwijnen in de coulissen. Margrietje holt hen achterna. Jerroom kijkt hen geamuseerd na. Richt zich dan tot het publiek.)

Jerroom: Wie denkt ge dat er gelijk kreeg? Benzamien toch niet. Dien onnozelaar. Grote mond maar zo'n klein hartje. En dat Margrietje... die weet maar al te goed hoe ze haar vader moet aanpakken. Zo zie...

(maakt draaibeweging met de vinger)

Ze draait hem rond hare vinger of het niks is. En even koppig als haar vader. Maar voor de rest kan ik er geen kwaad woord over vertellen. Benzamien weet maar al te goed wat hij in huis heeft... Of niet meer in huis heeft...

Jaja, ze zijn getrouwd: Margrietje met hare coureur. Ze zijn boven het café des Arcades gaan wonen en hebben de zaak overgenomen van Joske zijn moeder. 't Mens is nog zo content met al de hulp. Zo'n jong koppel,... dat brengt leven in de brouwerij.

En aan jong leven geen gebrek zo 't schijnt. De roddel gaat dat ze al wat in haren oven had steken... als ge begrijpt wat ik bedoel. Op haar trouwfeest liep ze al met een tonneke. Maar daar mocht ge tegen Benzamien niks van zeggen of 't zat ertegen. Zijn dochter deed geen vuil manieren. Toch niet voor ze getrouwd was.

(smalend lachje)

Enfin, ik heb er geen zaken mee. Ze zijn gelukkig en Benzamien heeft zich met de feiten verzoend. Hij heeft haar een chique trouwfeest gegeven. Met alles erop en eraan. Natuurlijk hebben ze mij gevraagd om op 't feest te komen zingen. Ik heb daar mijnen Dobbelaar ten beste gebracht. En de vader van de bruid heeft gelijk altijd zijn Echtscheiding gedeclameerd. ... Kunt ge dat geloven? Op het trouwfeest van zijn dochter declameert meneer De Echtscheiding... Omdat hij niks anders kent natuurlijk. Soit... ik laat hem maar doen. Dat 'm stikt in zijne gloriol.

(Terwijl Jeroom zijn verhaal verder vertelt, komt achter Jeroom Benzamien langzaam aansloffen. Draagt over zijn kleren een grote kamerjas. Zet zich neer in een zetel.)

Intussen heeft Margrietje gekocht en is ze al in positie van een tweede. Voor 't huishouden heeft Benzamien de weduwe van zijn broer binnengepakt: Adrienne. Nogal een verschil met zijn Margrietje, zelle. Die was altijd het zonneke in huis, terwijl Adrienne... als die in de winkel komt, dan is uwen honger over... Enfin soit, hij is er mee geholpen. En 't is nodig, 't schijnt. Peer Goris, ne goeie klant van mij, is komen vertellen dat Benzamien wat sukkelt met zijn gezondheid. Niet dat het mij veel kan schelen, maar ik wil hem nu toch een bezoekske brengen. Kwestie van mijn respect te betuigen, niewaar.

(Jeroom draait zich om en gaat in de andere clubzetel zitten. Benzamien blijft met zin voor overdrijving de zieke spelen.)

Jeroom: En hoe hebt ge dat gekregen? Zo ineens?

Benzamien: Och man... als ne mens wat ouder wordt...

Jeroom: Oud oud? Gij zijt toch niet oud. Paar jaar ouder dan ik, maar...

Benzamien: Ik heb al ze leven harder gewerkt dan gij. 't Zal dàt zijn.

Jeroom: Gij? Harder gewerkt?

Benzamien: Het werk in mijn beenhouwerij is veel zwaarder dan wat gij moet doen in uw charcuterie.

Jeroom: Gij weet niet wat een energie ge moet steken in de bereiding van die fijne vleeswaren? Bij u hangt de koe klaar aan de haak. Recht van den abattoir.

Benzamien: En daar moet niks meer aan gebeuren, zeker? Weet gij wel hoeveel kracht ik moet zetten om koteletjes te kappen? Om van mijne kipkap nog te zwijgen.

Jeroom: Awel dat zou ik gère hebben.

Benzamien: Wat?

Jeroom: Dat ge erover zwijgt.

Benzamien: Over wat?

Jeroom: Over diene stomme kipkap. Da's al even afgezaagd als uw declamatie van d' Echtscheiding.

Benzamien: Och jong, ge zijt jaloers. Altijd geweest.

Jeroom: Pas op of ik zijn weg, zelle.

Benzamien: Ge zijt hier juist. Zeg... gij laat u ook rap op uw paard zetten, hé. Met uw lange tenen. Allez kom... laat ons samen al gauw een borrel drinken.

(Benzamien staat recht en sloft naar zijkant podium)

Jeroom: Moogt gij dat?

Benzamien: Van Adrienne? Wat denkt gij wel? Adrienne heeft aan mij niks te zeggen. In mijn huis doe ik mijn goesting.

Jeroom: Ik had het niet over Adrienne. Ik had het over uwen dokter. Moogt gij nog drinken van meneer dokter?

Benzamien: *(klagend)* Och man... Ge houdt het niet voor mogelijk wat ik allemaal niet meer mag...

(Vanuit coulissen wordt hem op een dienschotel een fles jenever met twee glaasjes aangereikt. Benzamien sloft met de dienschotel tot bij Jeroom. Hij geeft de schotel aan Jeroom, neemt zelf de fles en een glaasje. Benzamien bedient zich tijdens het gesprek van het ene borreltje na het andere terwijl Jeroom vergeefse pogingen doet om zijn glas te laten vullen.)

Benzamien: Ik moet veel rusten. Geen rijkelijke avondmaaltijden. Geen borreltjes achteraf... schol... *(drinkt terwijl Jeroom er met grote ogen naar zit te kijken)* Geen opwinding. Zo weinig mogelijk alcohol, zo weinig mogelijk tabak... Allez, volgens den dokter zou ik moeten leven als een armoezaaier zonder geld.

Jeroom: Allez!

Benzamien: Weet ge wat hij daarmee bereikt? Dat ik er de moed bij verlies.

Jeroom: Enfin Benzamien!

Benzamien: Neerslachtig word ik daarvan.

Jeroom: Gij? Neerslachtig?

Benzamien: Kunt ge u dat voorstellen?

Jeroom: Nee-je.

Benzamien: Ge moet niet vragen.

Jeroom: Da's wel erg.

Benzamien: De hel is 't! Ik... Benzamien Van Snick... Nen beer van ne vent...

Jeroom: Dan wel ene op sokken. *(lacht)*

Benzamien: Pardon?

Jeroom: Nen beer... Nen beer op sokken.

Benzamien: Ziet ge wat ik bedoel? Ik kan zelfs niet meer lachen. Met het stomste grapke, kan ik niet meer lachen.

Jeroom: Dat ben ik van u niet gewoon, zelle.

Benzamien: Ik zit erdoor, jong.

Jeroom: Weet ge wat... drinkt er nog eentje. *(steekt nadrukkelijk zijn eigen lege glaasje uit)* Dat kan wreed deugd doen naar 't schijnt.

Benzamien: Merci. Moet gij niks hebben? *(drinkt)*

(verblufte reactie van Jeroom, maar Benzamien is alweer alleen met zichzelf bezig en schenkt alleen voor zichzelf uit.)

Benzamien: Maar 't smaakt mij niet meer. Mijn eten niet. Mijn drinken niet. *(drinkt en giet weer vol)* Mijn werk kost mij heel veel moeite.

Jeroom: Maar ge zijt nog altijd open.

Benzamien: Ik doe mijn best, hé Jeroom. En Adrienne doet wat ze kan.

Jeroom: Chance dat ge die hebt. *(geeft het bedelen om een borrel op)*

Benzamien: Ik klaag niet. Maar ik zou het liever allemaal zelf doen. Het contact met de klanten. Daar hebt ge toch het meest plezier van.

Jeroom: Als 't geen ambetante klanten zijn.

Benzamien: Ge krijgt de klant die ge verdient.

Jeroom: Ah ja?

Benzamien: Als ge altijd vriendelijk zijt en grapjes maakt, dan zijn de klanten vriendelijk terug. Da's iets dat gij niet kent, hé.

Jeroom: Wablief?

Benzamien: *(lacht)* Met uwe zure smoel altijd.

Jeroom: Zal 't gaan?

Benzamien: En uw lange tenen! ... Dat was maar een grapke.

Jeroom: Ziet ge mij lachen?

Benzamien: Ik zeg juist dat dat uw probleem is. Gij kunt niet lachen.

Jeroom: Op kap van een ander is 't gemakkelijk hé.

Benzamien: Ja... (*wordt terug somber*) Maar nu gaat het bij mij toch ook niet meer. Ik kan niet meer lachen.

Jeroom: Ik heb het gezien.

Benzamien: En als ik dat dan tegen mijnen dokter zeg... Weet ge wat die antwoordt? Dat ik beter van mijn renten zou gaan leven.

Jeroom: Gij? Ge zijt amper zestig.

Benzamien: Dat heb ik hem ook gezegd. Ikke rentenieren? Ik denk er nog niet aan.

Jeroom: Ge hebt anders geld genoeg.

Benzamien: Da's 't probleem niet.

Jeroom: Ge hebt er hard voor gewerkt.

Benzamien: Harder dan de gemiddelde mens.

Jeroom: Voor wie zoudt ge nog bezig blijven? Margrietje heeft haar eigen zaak. Die pakt de beenhouwerij niet over.

Benzamien: Dat had ze ook niet gemogen van mij. Daarvoor heb ik haar niet naar 't pensioonaat gestuurd.

Jeroom: (*Sarcastisch*) Nee, ze is beter af in haar café.

Benzamien: 't Is goed hé, gij.

Jeroom: Ik bedoel dat niet slecht. Moest ik opnieuw kunnen beginnen ik zou nooit niet meer in de charcuterie gaan.

Benzamien: 't Heeft u anders geen windeieren gelegd.

Jeroom: Ik heb een bloeiende zaak uit de grond gestampt. Maar was het dat allemaal wel waard?

Benzamien: Wat zegde gij nu? Ge hebt er toch geen spijt van.

Jeroom: Als ge de balans opmaakt... Ge trouwt en ge koopt ne kleine... Maar waar zijt ge 't meest mee bezig?

Benzamien: Met de zaak.

Jeroom: Voilà! Ik ben nu 59. Mijn Victorien is al acht jaar dood. Wat heeft die aan haar leven gehad? Ze heeft onze zoon niet weten afstuderen.

Benzamien: Meneer pastoor zou zeggen dat ze 't van hierboven wel in 't oog houdt.

Jeroom: Meneer pastoor, meneer pastoor... Die mag zeggen wat hij wil. Ik ga alle weken naar de mis en ik houd mijne Pasen, maar met de rest moeten ze mij niet lastig vallen.

Benzamien: Nee, da's waar. Gij zijt zo liberaal dat uw tong er blauw van uitslaat. Zeker na een paar glazen wijn.

Jeroom: Gij moet niet veel zeggen. Gij leest alle dagen 't Laatste Nieuws. Niet bepaald een katholieke gazet.

Benzamien: Gij leest ze ook.

Jeroom: Die brengen tenminste nieuws.

Benzamien: Da's waar.

Jeroom: Ik wil maar zeggen... 't Gaat allemaal zo rap. En waarom zo hard werken? Voor wie of voor wat? Straks is 't gedaan en hebben we niks aan ons leven gehad.

Benzamien: Awel Jeroom... dat zijn nu de dingen die mij 's nachts wakker houden.

Jeroom: Da's toch niet just. Dat zou toch niet mogen.

Benzamien: Ik dacht dat gij mij wat moed in kwam spreken. Ge maakt het alleen maar erger.

Jeroom: Ik spreek mijnen buik rechtuit, Benzamien.

Benzamien: Denkt gij dan al aan rentenieren, Jeroom?

Jeroom: Rentenieren? Ikke? Gij zijt niet goed zeker? Op mijne leeftijd! Rentenieren... Da's voor ouw peekes... gelijk gij.

(Benzamien staart Jeroom verbluft aan. Jeroom houdt zich enkele seconden heel ernstig. Begint dan te lachen. Heeft er veel plezier in dat hij Benzamien zo ontdaan ziet kijken.)

Licht uit

(Jeroom staat recht en verdwijnt met dienschotel met fles en glaasjes. Op zijn plaats komt een hoogzwangere Margrietje zitten. Joske staat achter haar. Benzamien blijft zitten.)

Licht aan

Margrietje: Maar pake, waarom zoudt gij uw affères niet van de hand doen? Ge hebt nu toch lang genoeg voor mij gewerkt.

Benzamien: Zoudt ge dat peinzen, Margrietje?

Margrietje: Ja zeker, pake. Jos en ik verdienen goed ons brood. Wij en ons kinderen zullen niets tekortkomen. Waarom en voor wie zoudt ge nog zo hard blijven werken?

Benzamien: Dus gij stelt voor dat ik de zaak verkoop... En dan?

Joske: 't Schoon leven, hé schoonpapa.

Benzamien: Jaja, maar de zaak verkopen dat wil ook zeggen... verhuizen. Ik kan hier niet blijven wonen.

Joske: Er staat genoeg leeg in 't stad.

Benzamien: Ah zo.

Margrietje: In 't stad? Pake moet toch niet alleen gaan wonen. *(Margrietje buigt zich naar Benzamien. Lief:)* Nee pake, gij komt bij ons.

Joske: Bij ons?

Margrietje: Da's zeker dat. Plaats genoeg.

Joske: Waar?

Margrietje: Onze zolder staat leeg.

Joske: 't Is zeker lang geleden dat gij nog eens op zolder zijt geweest.

Margrietje: Die rommel ruimen we op.

Joske: Gij wilt uwen oude vader bij ons op zolder steken. Alle dagen die trappen? Nu gaat dat nog. Maar binnen vijf jaar...?

Margrietje: Ik heb een beter idee. Hij krijgt de kinderkamer en ons kinderen leggen we op zolder.

Joske: De kinderkamer... da's wel vlak naast ons slaapkamer.

Margrietje: En dan?

Joske: *(licht panikerend)* En dan? Ja, 'k weet niet... Als gij dat geen probleem vindt?

Margrietje: Ik zou niet weten wat het probleem is.

Joske: *(geeft het op)* Dan zwijg ik.

Margrietje: Da's dan afgesproken? ... Pake?

Benzamien: Nee nee kind... we gaan dat niet doen. Ik wil niemand tot last zijn.

Joske: *(opgelucht)* Maar da's gene last. Overdag zit ge bij ons in 't café. De mensen kennen u. Den beste beenhouwer van 't stad...

Benzamien: Dan niet meer.

Joske: En 's avonds trekt ge naar boven met de kinderen. Ge vertelt nog een verhaaltje en steekt ze in hun bed. Gij voelt u nuttig en wij zijn goed geholpen.

Margrietje: Nee Joske, nee. Daarvoor vragen we hem niet. Wij kunnen zelf prima voor ons kinderen zorgen.

Joske: Nee, da's waar... We hebben altijd nog ons ma.

Margrietje: Pake heeft heel zijn leven goed voor mij gezorgd. Nu is 't mijnen toer.

Benzamien: Awel Margrietje, dat pakt mij nu, sè... Maar bij familie gaan wonen... nee, dat is niet mijn ding.

Margrietje: Wat wilt ge dan? Een chique villa kopen?

Benzamien: Een deftig appartement zal al wel goed zijn. Met twee slaapkamers. Eén voor mij en één voor Adrienne.

(Margrietje en Joske wisselen zorgelijke blikken. Ze moeten Benzamien iets vertellen en doen het geen van beiden graag.)

Margrietje: ... dat zal niet gaan.

Benzamien: En waarom niet?

(Margrietje kijkt smekend naar Joske. Die weert af en draait zich weg)

Joske: *(zachtjes)* 't Is uwe pa.

(Margrietje trekt een verongelijkt en ongelukkig gezicht.)

Benzamien: Heeft Adrienne iets gezegd dat ze mij zelf niet durft vertellen?

Margrietje: Tanteke... tanteke wil naar Amerika.

Benzamien: Wat?

Margrietje: Naar haar zoon en haar kleinkinderen.

Benzamien: Zo ineens?

Margrietje: Ze wil dat al lang, maar ze is gebleven omdat gij haar nodig had, maar als ge dan toch spreekt van met de beenhouwerij te stoppen...

Benzamien: Is dat hier allemaal achter mijne rug bekokstoofd? Ik heb nog niks beslist.

Joske: Den dokter heeft gezegd...

Benzamien: Doet gij altijd direct wat een ander zegt?

Joske: Hangt ervan af.

Benzamien: Wel ik niet!

Margrietje: Pa, zijt niet zo koppig! We waren toch akkoord dat ge zou stoppen. En dat idee van op een appartementje te gaan wonen, is een goed idee.

Benzamien: Mét Adrienne! Maar als zij niet meegaat dan moet het voor mij niet meer.

Margrietje: Tanteke wordt ook al wat ouder. En ze heeft haar kleinkinderen nog nooit gezien. Gunt haar dat toch.

Benzamien: En ikke dan?

Margrietje: We vinden voor u wel een oplossing. Er zijn genoeg brave huishoudsters te vinden.

(Benzamien staat kwaad recht. Maakt een nukkig wegwerpgebaar en gaat met snelle tred weg. Margrietje en Joske wisselen gelaten blikken. Besluiten het nog niet op te geven en hollen Benzamien achterna.)

Margrietje: Pake, luistert...

(Benzamien, Joske en Margrietje gaan côté cour af terwijl vooraan côté jardin Jeroom alweer opkomt om het gebeuren met het publiek te bespreken.)

Jeroom: Gezien? Gezien hoe dat Margrietje haar pake weer inpakt? Wie denkt ge dat er wint? ... Margrietje natuurlijk. Benzamien is uiteindelijk genen onredelijke mens... enfin... tegen zijn Margrietje toch niet. En tegen Adrienne ook niet. 't Mens was te braaf om het zelf met hem te bespreken. Maar eens Benzamien wist hoe de vork in de steel stak, heeft hij haar zijn zegen gegeven. Ze heeft haar koffers gepakt en is met den boot naar Amerika vertrokken. Benzamien was nu gehaast om zijn zaak van de hand te doen en een schoon appartementje te vinden. Maar dat was niet zo simpel...

(Benzamien komt van de andere kant aanstappen. Heeft een papiertje in de hand. Ziet er aangeslagen uit. Is blij Jeroom op straat tegen te komen.)

Benzamien: Jeroom! Jeroom! Ben ik blij van u te zien.

Jeroom: Dat heb ik u nog nooit horen zeggen.

Benzamien: Manneke, wat ik vandaag heb meegemaakt.

Jeroom: Ge zijt er precies niet goed van.

Benzamien: Ik ben nu al dagen op zoek naar een kamer of een appartement. Man!... Valt dat tegen. Vanbuiten: schoon... Maar vanbinnen!?!... Ge hebt er geen gedacht van. En waar ik gère wil wonen, daar is niks te huur.

Jerroom: Nee, deftig volk houdt de deuren dicht.

Benzamien: Vanmorgen stopt er een klant mij een adres in mijn pollen. Ikke daar naartoe. Die madam laat mij een paar kamers zien. Die waren niet naar mijn goesting. Ze moet dat aan mijn gezicht hebben gezien, want weet ge wat die zei... om toch maar te kunnen verhuren? ... Ze liet mij verstaan dat ik mij bij haar niet zou vervelen.

Jerroom: Potverdoesje!

Benzamien: En een kamer verder hoor ik een zotte meisjeslach.

Jerroom: Oeioei!

Benzamien: Dat zijn toch geen manieren, hé Jerroom. Ik werd bijna kwaad.

Jerroom: Hebt ge u kunnen inhouden?

Benzamien: Met veel moeite.

Jerroom: *(lacht)* Wat ne gepensioneerde lijden kan.

Benzamien: Ik ben nog niet gepensioneerd.

Jerroom: 't Zal toch niet lang meer duren. Ge zijt het aan al uw klanten aan 't vertellen.

Benzamien: Van wie weet gij dat?

Jerroom: Van Peer Goris bijvoorbeeld. Ze vragen ook aan mij wat ik ga doen.

Benzamien: Zoudt ge ermee willen stoppen?

Jerroom: Ik weet niet... Ik had graag nog een paar jaar willen voort doen, maar nu... met die affaire van Liza...

Benzamien: Uw nicht?

Jerroom: Hoeveel jaar heb ik dat meiske opgevangen? Van toen Victorien de pijp uitging. Ik heb haar kost en inwoon gegeven...

Benzamien: Ze heeft er hard voor gewerkt.

Jerroom: 't Eén plezier is 't ander weird.

Benzamien: Da's waar, Jerroom.

Jerroom: Ik dacht haar zelfs mijn zaak over te geven.

Benzamien: Ja, uwe zoon is zeker niet geïnteresseerd. Hij en zijn bonestaak zullen daar niet willen wonen.

Jerroom: Zijn wat?

Benzamien: Dat vrouwmens van uwe zoon. 't Schijnt dat het zo'n smalle is.

Jeroom: Ze heeft een taille.

Benzamien: En dat er maar geen kinderen van komen.

Jeroom: Alles op zijnen tijd.

Benzamien: Ik wil maar zeggen... Uw zoon heeft zijn advocatenkantoor. 't Beste dat ge kunt doen, is uw zaak verkopen. Zeker nu dat Lisa niet geïnteresseerd blijkt.

Jeroom: Ze houdt aan met ne rijke stinkgaard.

Benzamien: Zijt blij. Dan moet ge naar haar niet zien. Doe zoals ik en verkoopt alles.

Jeroom: En dan?

Benzamien: En dan? ... Willen we dat eens bij een cognacske bespreken?

Jeroom: Moogt ge al terug drinken van uwen dokter?

Benzamien: Bijlange niet. Maar als ik doe wat die zegt, ben ik binnen de vijf dagen dood van honger of van dorst.

Jeroom: Dat kan niet zijn!

(Benzamien en Jeroom lachen en kloppen elkaar kameraadschappelijk op de schouder. Benzamien stapt als eerste in het licht van zijn huiskamer. Jeroom volgt.)

Benzamien: Ga zitten, Jeroom. Doet of ge thuis zijt. Ik haal de fles.

(Benzamien gaat af. Jeroom kijkt naar het publiek. Bedenklijke blik.)

Jeroom: Die doet nu zo raar? Wat wilt die met mij bespreken? Kan hij niet verdragen dat ik mijn charcuterie aanhou terwijl hij zijn zaak aan een ander overlaat? 't Is toch wel erg. Kleinzielig tot en met. Ik heb het altijd geweten. Ne pezewever is 't.

(Benzamien komt terug met een dienblad met daarop een fles cognac en twee glazen. Jeroom is vastbesloten zich deze keer niet te laten doen. Hij neemt de fles en een glas. Schenkt zichzelf meteen een glas uit. Benzamien staat er rustig op te kijken.)

Benzamien: Alles in orde, Jeroom?

Jeroom: *(de schijnheilige vriendelijkheid zelve)* Da's zeker, da's zeker.

(Benzamien neemt het andere glas en gooit het dienblad op de grond. Jeroom schenkt in. Ze klinken en drinken. Jeroom bekijkt Benzamien aandachtig. Begint dan heel rustig.)

Jeroom: Zeg Benzamien... Hebt gij er al eens goed over gepeinsd wat gij een hele dag gaat doen als ge niet meer werkt?

Benzamien: Gij wel?

Jeroom: Ik kan het mij zo voorstellen... Een hele dag zit ge daar te niksen. Van als ge wakker wordt. Iedere morgen. Iedere morgen. Voor wat zoudt ge uw bed uitkomen als ge niet moet werken?

Benzamien: Om commissies te doen.

Jeroom: Dat doet uw huishoudster.

Benzamien: Ja, da's just. Om te gaan wandelen dan.

Jeroom: Alle dagen diezelfde wandeling. Dag in, dag uit. Bij zon en bij regen. Altijd hetzelfde.

Benzamien: Ge kunt toch al eens nen andere bocht pakken.

Jeroom: Ge gaat alle bochten van de stad rap vanbuiten kennen. En wat dan?

Benzamien: Dan ga ik op café.

Jeroom: Café... een goed gedacht. Ge denkt: ik ga een export drinken bij de vrienden... maar die vrienden... die zijn er niet. Want die zijn aan 't werken!

Benzamien: Da's just. Niet aan gedacht.

Jeroom: Ze hebben geen tijd voor u. En gij zit daar moederziel alleen in dat café. En ge drinkt... (*drinkt*) En ge drinkt... (*drinkt*) En ge drinkt. (*Drinkt het glas leeg*) Godzijdank is er nog alcohol.

Benzamien: Enfin Jeroom... gij zijt al gene vrolijke mens, maar nu... ge hebt het erg zitten.

Jeroom: Ik kwam gisteren op café monsieur Lambeau tegen, gepensioneerd officier. Ge kent hem.

Benzamien: Van ziens.

Jeroom: We geraken aan de klap... Weet ge wat hij mij heeft verteld?

Benzamien: Nee, maar ik hoop: iets voor te lachen?

Jeroom: 't Is ne mens, gelijk gij en ik. Zit er warmpjes in. Heeft geen vrouw. En hij is gepensioneerd. Wat is nu zijn groot probleem, denkt ge?

Benzamien: Hoe kan ik dat weten.

Jeroom: Zijn huishoudster.

Benzamien: Zijn huishoudster?

Jeroom: De beste, de properste, de gewilligste... een model van een huishoudster. Hij zou niet weten wat hij moest beginnen zonder haar.

Benzamien: Wat klaagt hem dan?

Jeroom: Zij is den baas.

Benzamien: Ah!

Jeroom: Ze behandelt hem als ne kleine jongen. En ze commandeert... èn! ... ze wil absoluut met hem trouwen.

Benzamien: Patat!

Jeroom: Ja, ze wil perfors met hem trouwen. Dan trekt ze weduwenpensioen als 'm dood is.

Benzamien: Goed gezien.

Jeroom: Dat heeft ze zo vlakaf in zijn gezicht gezegd.

Benzamien: De wereld is aan de durvers.

Jeroom: En 't zal er op den duur nog van komen, want ze houdt niet af.

Benzamien: Zo iemand zet ge toch buiten.

Jeroom: Ze weegt negentig kilo en ze heeft een vurig temperament. En... ze draagt blauwe flanellen onderbroeken tot onder haar knieën... Hij heeft schrik van haar. Schrik! En dât, beste vriend, dat is wat ons te wachten staat.

Benzamien: *(zachtjes en in gedachten)* Blauw flanellen onderbroeken...?

Jeroom: We moeten op zoek naar een nieuw huishoudster. Wij... Alle twee nog min of meer in de fleur van ons leven. Ik wat meer dan gij...

Benzamien: Zal 't gaan, ja?

Jeroom: Iedereen weet dat wij er warmkes inzitten. Wie komt daarop af, denkt ge?

Benzamien: Vrouwen met blauw flanellen onderbroeken.

Jeroom: Tot onder hun knieën... Da's toch geen leven.

Benzamien: Nee, da's geen leven. Dan nog liever vet smelten en biefstukken snijden tot ik erbij neerval.

Jeroom: Als ge dat hoort, dan gaat ge toch eens nadenken.

Benzamien: *(bedachtzaam)* Ja Jeroom, maar ge moogt ook niet te véél nadenken. Ge moet ook af en toe eens zot durven doen. Ge moet durven dromen.

(Jerroom bekijkt Benzamien nadenkend. Benzamien glimlacht geheimzinnig.)

Jerroom: Ik heb zo het gevoel dat er nu iets gaat komen.

Benzamien: We zijn inderdaad op het punt beland dat ik met u wou bespreken.

Jerroom: Ik heb tijd.

Benzamien: Sigaarke?

Jerroom: Als ge aandringt.

(Benzamien neemt uit zijn borstzakje een sigaar en sigarenknipper. Tijdens het gesprek "prepareert" hij de sigaar. Maar hij geeft ze nooit aan Jerroom. Houdt ze vast en zwaait er a.h.w. mee onder Jerrooms neus. Jerroom doet vergeefse pogingen de sigaar over te nemen.)

Benzamien: Ge weet... ik ben nog altijd op zoek naar een appartementje. Ik kwam voorbij het Pension St. Joseph, ge weet wel, dat deftig pension voor mensen op rust.

Jerroom: Dat zijn geen gewoon mensen die daar wonen. Da's rijk volk. Van adel enzo.

Benzamien: Da's just. Da's just.

Jerroom: Gedirigeerd door nonnen.

Benzamien: Ja, maar geen gewoon nonnen. Hebt gij die Moeder Overste al ne keer gezien?

Jerroom: Da's zeker dat ik die al gezien heb. Elke dag komt Peer Goris, hunnen hovenier, bij mij charcuterie halen voor 't Pension. Ze zijn zowat mijnen beste klant.

Benzamien: Van mij ook. Ik heb voor dat mens eens een feest verzorgd... Ze had wild nodig, patrijzen en fazanten en ze vroeg of ik geen poelier kende... Sè, al had ik heel Brussel van boven tot onderen moeten aflopen om die patrijzen en fazanten te vinden, ik had het gedaan, alleen maar om die Moeder Overste een plezier te doen. Zo'nen indruk heeft dat mens op mij gemaakt.

Jerroom: 't Schijnt dat ze zelf van adel is.

Benzamien: Awel, daar zou ik niet van verschieten. Er is zoiets heiligs aan haar.

Jerroom: Dat zal wel. 't Is een non.

Benzamien: Wat ik wou zeggen... Ik kom voorbij dat Pension gewandeld. Ik zie daar op een witte bank onder den beukenboom twee deftig geklede heren zitten. Den ene met een sigaar, den andere met een sigaret... Op een rieten stoeltje, naast de rododendrons, zat een oude dame met een handwerkje. Ik dacht... dat is hier een paradijs van rust, van kalmte, van deftigheid. Het zag er zo nobel, zo rijk uit. Ik dacht bij mijn eigen:...

Jeroom: Ik kan niet geloven dat gij gaat zeggen wat ge nu gaat zeggen.

Benzamien: ... Dat ik daar eens kon wonen.

Jeroom: Patat. Hij heeft het gezegd.

Benzamien: Ik ben ook rijk en ik kan er ook deftig uitzien.

Jeroom: Maar gij zijt niet van adel.

Benzamien: Niet iedereen die daar woont, is van adel, Jeroom.

Jeroom: Zijt ge zeker?

Benzamien: Ik heb mij geïnformeerd. En daarbij... mijn geld is toch zeker zo goed als dat van hen.

Jeroom: Potverdoesje Benzamien, ge gaat u belachelijk maken. Ze gaan u hooghartig weigeren.

Benzamien: We kunnen het toch maar proberen.

Jeroom: We?

Benzamien: Gij en ik.

Jeroom: Zijt ge zot!... Bij dat groot volk? ... Dat is ons soort niet...

Benzamien: Als ze weigeren, houden we dat onder ons.

Jeroom: Ja maar... bij nonnen gaan wonen... en de hele dag paternosters lezen misschien... Ik ben wel katholiek, maar...

Benzamien: Ik heb mij geïnformeerd, zeg ik toch. Iedereen is vrij te doen en te laten wat hij wil, ge kunt komen en gaan op alle uren van de dag. Iedereen heeft een sleutel van het huis... Alleen, Jeroom, en dat verstaat ge wel, moet een mens die daar woont zijn eigen een beetje deftig houden.

Jeroom: Maar Benzamien, dat rijk volk!... En wat gaat dat daar kosten?

Benzamien: Altijd minder dan een eigen appartement met een huishoudster. Peinst eens na, Jeroom, we hebben daar naar niks te zien. Alles wordt door die nonnen gedaan. We weten wat we iedere maand moeten betalen en daarmee is alles effen.

(Jeroom staart Benzamien verbijsterd aan. Lichten doven. Jeroom en Benzamien gaan af.)

Muziek.

Decorwissel.

DEEL 2

*Decor: Rustruimte in Pension St-Joseph
De zetels worden anders gezet. De hoezen worden eraf gehaald.
Of er worden andere zetels gezet.
Kleine vierkante tafel met drie stoelen.
Kruisbeeld tegen achterwand prominent aanwezig.*

Rustruimte in Pension St. Joseph

(Jeroom en Benzamien worden in de rustruimte gebracht door zuster Alphonsine. Ze zijn beiden deftig gekleed. (in vergelijking met einde deel 1 dragen ze nu ook handschoenen en een hoed))

Z.Alphonsine: Un peu de patience, s'il vous plait.

Jeroom: Bien sûr, ma soeur.

(Zuster Alphonsine gaat weer weg)

Benzamien: *(grappend)* Wat zei ze? Moeten we een spelleke patience spelen?

Jeroom: Onnozelaar. Zijt nu toch ne keer serieus. Verstaat gij geen Frans misschien?

Benzamien: Bien sur. Bien sur. Maar ik wou eens zien of gij het wel had verstaan.

Jeroom: Vanaf nu zal 't alle dagen in 't Frans zijn. Als ze ons aanvaardden tenminste.

Benzamien: Als ze ons aanvaardden, verandert er veel in ons leven.

Jeroom: Hoe goed is uw Frans?

Benzamien: Cà va. Cà va. Comme si comme cà.

Jeroom: Niet goed dus.

Benzamien: Is dat van u beter misschien?

Jeroom: Ik draai er mijn hand niet voor om. Maar ik spreek het niet zo gère.

Benzamien: Pertang een schoon taal.

Jeroom: Vinde gij dat?

Benzamien: Deftig. Ik vind dat het ne mens wat allure geeft. Cà vous donne des grandes allures, n'est ce pas.

Jeroom: Laat mij straks het woord maar doen. Dat ik met u niet in affronten val.

Benzamien: Tu va tomber dans les affrontes avec moi. *(lacht)*

Jeroom: 't Is hier wel voor serieus, hé seg! Jonge jonge jonge, waar zijn ik weer aan begonnen. Ik had het kunnen peinzen. Dat wordt niks, zelle.

Benzamien: Zeg Jeroom, zijt nu eens kalm. 't Is niet de eerste keer dat ik met Moeder Overste klap. Die spreekt perfect Vlaams... al is 't dan met haar op.

Jeroom: Durft gij daar Vlaams mee klappen?

Benzamien: Da's zeker dat. Ik ken mijne wereld.

(Jeroom heeft daar zijn bedenkingen over. Benzamien kijkt naar zijn gehandschoende handen)

Benzamien: Ik weet bijvoorbeeld ook dat wij één handschoen moeten uitdoen om Moeder Overste een hand te geven.

Jeroom: Waarom?

Benzamien: Uit beleefdheid. Ons Margrietje heeft mij dat gezegd en die kan 't weten. Die heeft nog de regels van de etiquette geleerd op 't pensionaat.

Jeroom: En welk handschoen doet ge dan uit? De linker of de rechter?

Benzamien: Potverdekke, dat heeft ze er niet bij verteld... Maar me dunkt de linker. Met de rechtse moeten we haar een hand geven en ge geeft Moeder Overste toch geen bloot hand. Een non en bloot... dat gaat niet, hé.

Jeroom: Ge zult wel gelijk hebben.

(Beiden trekken de linker handschoen alvast uit. Kijken beiden zenuwachtig een andere kant uit. Benzamien neemt een zakdoek en dept het zweet van zijn gezicht. Jeroom draait nerveus zijn hoed om en om in zijn handen)

Jeroom: Zenuwachtig, Benzamien?

Benzamien: Wel ja... ik zat zo ineens te denken... Hoe moet ge zo'n non aanspreken? Moet ge daar Madame tegen zeggen?

Jeroom: Zoudt ge niet 'Ma-Soeur' zeggen? 't Is toch een masseur.

Benzamien: La Révérende mère Supérieure is een beetje belachelijk hé. Dat krijgt ge niet gezegd.

(De deur vliegt open en Moeder Overste komt binnen. Ze spreekt beschaafd Nederlands met zwaar Frans accent)

M.Overste: Mijn excuses. Ik heb u laten wachten.

Jeroom: Pas du tout, Révérende mère Supérieure. Pas du tout.

Benzamien: Non, pas du tout.

M.Overste: Bonjour monsieur Vâân Snique, wij kennen ons nog van het vogelen, niewaar.

Benzamien: Hè?... Ah... ge bedoelt dat feestje met die patrijzen en fazanten.

M.Overste: En al die lekkere biefsteks die u ons al jaren levert.

Benzamien: Waren ze lekker? Dat doet mij plezier. Ca me fait plaisir. Beaucoup.

M.Overste: *(tot Jeroom)* En u bent monsieur...

Jeroom: Meulepas. Jeroom.

M.Overste: Ah oui. Monsieur Mul-passe... Jérôme.

Jeroom: Jérôme, c'est ca.

M.Overste: Maar wij spreken iedereen met de familienaam aan, monsieur Mul-passe.

Jeroom: Ik zit in de fijne vleeswaren.

M.Overste: Je le sais. De fijne saucisse. 't Gerookt paardje. En de heps. U levert goede merchandise.

Jeroom: Allez merci.

M.Overste: Maar u wil nu beiden stop met uw doeninge.

Benzamien: Ik ben al gestopt. Mijnen tikker, ziet ge.

Jeroom: De vraag was... Benjamin *(Franse uitspraak)* en ik, ik bedoel monsieur Vâân Snique en ik, wij dachten...

(vervolg van Jerooms uitleg wordt veel zachter gezegd om tenslotte over te gaan in ernstig gesticuleren tegenover M.Overste. Intussen gaat Benzamien wat apart staan en richt zich al tijdens vervolg tekst van Jeroom tot het publiek. Licht op Jeroom en M.Overste dimt. Benzamien in lichtkring. Tijdens zijn uitleg verdwijnen Jeroom en M.Overste in coulissen)

Jeroom: Wij hebben alletwee heel ons leven hard gewerkt. Goed geboerd, zeg maar. En nu zijn wij op een punt gekomen dat wij het wat kalmer aan wilden doen...

Benzamien: Hoort hem bezig... Vâân Snique. En ineens is 't niet meer Benzamien, maar Benjamin... Al moet ik eerlijk toegeven dat het wel klinkt: Benjamin Vâân Snique. Het past veel beter bij al dat chique volk dat hier zit: la baronne de Haricourt... (maakt een diepe buiging) Enchanté madame la baronne... Monsieur Duvernois, Madame Van Hollebèque... Om maar een paar te noemen. Allemaal deftig volk. En zo gedistingeerd. Maar geen één die aan de elegantie en de deftigheid van Moeder Overste kan tippen. Die spant nu toch echt de

kroon. Ik heb nog nooit zo'n gracieuze verschijning gezien. En vriendelijk... dat heeft geen naam.

Ze heeft ons de kamers laten zien. Er was keuze tussen eerste, tweede en derde klas. Ik heb een kamer eerste klas naast la madame de barones... Viel dat tegen toen ik die zag. Ik dacht dat baronessen schoner waren. De Jeroom ligt vanachter. Ook eerste klas. Die had gère zicht op den tuin.
En we zijn 't hier intussen al goed gewoon.

(Benzamien begint zijn wandeling door de "tuin" vooraan op het podium. Tevreden rondkijkend. Geluid van vogeltjes)

Ge moet dat nu zien... *(maakt een breed gebaar rond zich)* ... Is dat gene schonen hof? Met al die fruitbomen, bloemen en struiken. Zo schoon verzorgd...

(Moeder Overste komt haastig voorbij wandelen. Benzamien recht zijn rug. Glimlacht breed en maakt voor haar een elegante buiging. Moeder Overste blijft even staan om een beleefd praatje te maken)

Benzamien: Bonjour Révérende Mère Supérieure, comment allez-vous?

M.Overste: Tres bien Monsieur Van Snique. En met u? Alles goed?

Benzamien: Heel goed, ma chère Madame. Gelijk het weer, hé.

M.Overste: Geniet nog maar van onze mooie tuin.

Benzamien: Ja, de tuin is prachtig. Gelijk de kamer. Het eten. Alles enfin. We zijn hier met ons gat in de boter gevallen.

M.Overste: Excusez?

Benzamien: Euh euh... nous sommes tomber avec notre queue dans le beurre... Da's een uitdrukking. Ik wil maar zeggen dat ik hier heel content ben.

M.Overste: Dat hoor ik graag.

Benzamien: Ik had nooit kunnen peinzen dat ik op mijnen ouwen dag zo goed terecht zou komen.

M.Overste: Dat is goed.

Benzamien: Ik voel mij al helemaal thuis.

M.Overste: U bent hier ook thuis. Allez, nog een mooie dag.

Benzamien: Voor u ook, Révérende Mère Supérieure. Vergeet er niet van te genieten.

M.Overste: U ook.

(M.Overste haast zich weg. Benzamien roept haar nog plechtig (declamerend) na:)

Benzamien: De vogels fluiten nieverans zo wellustig als in den hof van Pension St. Joseph.

(M. Overste reageert er niet meer op en verdwijnt. Benzamien staat haar met verliefde blik na te kijken. Jeroom komt van de andere kant op. Kijkt jaloers richting M. Overste)

Jeroom: Gij hebt met Moeder Overste geklapt?

Benzamien: Jeroom, is me dat verschieten. Ge weet dat ik moet oppassen met mijn hart.

Jeroom: Jaja... dat hart van u...

Benzamien: Wat is daarvan?

Jeroom: Denkt ge dat ik het niet doorheb? Stommerik.

Benzamien: Over wat hebt ge 't?

Jeroom: Ik zie u wel kijken... 's zondags... in de mis. De zever loopt van uw kin.

Benzamien: Ik weet echt niet waar ge 't over hebt.

Jeroom: 't Is een non, Benjamin. Een non!

Benzamien: Het loopt hier vol nonnen.

Jeroom: Ge loopt er achter als een hondje achter ne saucisse.

Benzamien: Dan toch gene saucisse van u, want die moeten zelfs de honden niet hebben.

Jeroom: *(perplex)* Wablieft?

Benzamien: Jaloersen bok.

Jeroom: Ikke jaloers?

Benzamien: Denkt gij dat ik het niet in de gaten heb? Als Moeder Overste de kapel binnendraait, loopt gij erachter. Ineens zo katholiek, Jeroom? Dat ge zomaar overdag niet aan den dwang kunt weerstaan om te gaan bidden?

Jeroom: Wat suggereert gij daar?

Benzamien: Dat de pot de ketel verwijt.

(Peer Goris komt op. Draagt tuinkleding. Heeft hark of ander tuinmateriaal vast. Hij kijkt spottend naar beide heren.)

Peer Goris: Jeroom... Benzamien! Nogal een weerke hé. Profiteert ervan. 't Is hier beter dan in ulle winkel.

(Jeroom en Benzamien draaien zich snel de andere kant op en doen of ze Peer niet horen of zien. Peer grinnikt en gaat grinnikend aan de andere kant weer af. Jeroom en Benzamien kijken Peer verbolgen na)

Benzamien: Miljaar miljaar, da's elke keer 't zelfde.

Jeroom: Hij daagt ons uit.

Benzamien: In heel dat Pension hier zijn er maar twee die weten waar wij onze kost mee hebben verdiend. Da's Moeder Overste... en hij.

Jeroom: Van haar kunt ge gerust zijn. Maar Peer Goris... da's wat anders.

Benzamien: Ik weet dat ik niet beschaamd moet zijn. Ik heb hard gewerkt. En ik kan dit betalen. Maar al die ander hier hebben hun geld niet verdiend met kipkap te maken. Ik ben maar bang...

Jeroom: Niemand heeft daar zaken mee.

Benzamien: Hij gaat zijn mond niet kunnen houden.

Jeroom: Niemand klapt met hem.

Benzamien: De nonnen in de keuken wel. Peer Goris loopt hier dik in de weg.

Jeroom: Altijd dat vals lachske...

Benzamien: Mijn geluk was compleet... was Peer Goris hier niet geweest.

Jeroom: En zeggen dat ik hem regelmatig het kontje van de saucisse gratis en voor niks heb meegegeven. Ge ziet wat er van komt als ge te vriendelijk zijt voor ne mens.

Benzamien: Wij zijn niet meer den beenhouwer en de charcutier van de Meersbroekstraat. Wij zijn deftig volk nu. Hij moet dat begrijpen.

Jeroom: Iedereen spreekt ons aan bij den achternaam. Maar hij blijft volhouden. Jeroom van hier en Jeroom van ginder.

Benzamien: Behalve als Moeder Overste het hoort. Dan houdt hij zijnen bebbel.

Jeroom: Hij weet heel goed dat hij iets doet wat niet mag.

Benzamien: Waarom zij niet ingrijpt dat begrijp ik niet.

Jeroom: Volgens mij heeft hij al lang zijn sermoen gekregen. 't Is daarom dat hij kwaad is op ons.

Benzamien: Zoudt ge peinzen?

(plots stoppen zij hun verontwaardigde discussie als ze Peer Goris weer van de andere kant zien opkomen. Peer grijnst geamuseerd. Tjokt hen langzaam voorbij. Jeroom en Benzamien kijken ostentatief de andere kant op. Peer groet hen in het voorbijgaan)

Peer Goris: Jerooooom... Benzamiiiiien...

(Peer blijft even staan. Bukt een beetje en laat een stevige wind. Grinnikt vals en gaat aan de andere kant af. Jeroom en Benzamien wachten tot hij weg is en reageren dan verontwaardigd)

Jeroom: Dat deed 'm expres.

Benzamien: De smeerlap! Totaal geen manieren.

Jeroom: En dat ge dāt niet eens kunt gaan zeggen aan de Révérende Mère.

Benzamien: Waarom niet?

Jeroom: Weet gij hoe ge "scheet" moet vertalen in het Frans?

(Benzamien staat Jeroom wat sullig te bekijken.)

Benzamien: Is dat niet... Un vapeur?

Jeroom: Och jongen, waar dat gij Frans hebt geleerd, dat weet ik niet, zelle.

Benzamien: Kunt ge 't weer beter?

Jeroom: Gisteren nog in 't café. Ik bestel un demi. Pour moi un demi. Wat zegt gij? Pour moi aussi un. 't Kleinste kind weet dat ge moet zeggen: pour moi la même chose. Wat gij spreekt is boerenfrans.

Benzamien: Ik heb mijn pint toch gekregen.

Jeroom: Ge maakt u eigen belachelijk. En mij erbij.

Benzamien: Dan gaat ge in 't vervolg maar alleen op café.

Jeroom: En nog iets. In 't Frans zegt ge niet: j'avais sorti. Het moet zijn: je suis sorti.

Benzamien: Zijt ge daar zeker van? Ik heb dat pertang in Brussel altijd zo gehoord. En van mensen die op de scholen Frans geleerd hadden.

Jeroom: Wilt ge nu zeggen dat ik mijn talen niet ken? Gij... gij denkt dat woorden als "zwakkement" en "dikkement" wel Frans zullen zijn als ge ze op z'n Frans uitspreekt.

Benzamien: Nog iets... meneer de kolonel? Sinds monsieur Duvernois heeft gezegd dat ge den air hebt van ne kolonel, denkt ge precies dat ge 't ook zijt. Ge moet stoppen met mij te kleineren.

Jeroom: Gij kunt niks verdragen, gij. Ik geef kritiek in de hoop dat ge ervan leert. Maar dan moet ge wel luisteren.

Benzamien: 't Is den toon die mij niet aanstaat.

Jeroom: Dan gaat ge maar weg.

Benzamien: Moet ik weg? Awel 't is goed... *(gaat richting coulissen. Draait zich om. Ostentatief)* J' avais sorti! Ik zal aan de andere kant gaan wandelen. En stikt in uw pretentie!

(Benzamien stapt boos weg. Jeroom kijkt hem grommelend na. Achter zijn rug komt in de loop van zijn repliek een nieuw personage op: de pastoor (in lange zwarte pastoorskledij))

Jeroom: Pretentie, pretentie? Hij moet veel zeggen. Beenhouwerke van mijn voeten. Iedereen heeft al lang door dat hij niet in 't Frans is opgevoed. Hij zou beter zijn bebbel houden en mij 't woord laten doen.

Pastoor: Awel Jeroom, da's de eerste keer dat ik u zoveel woorden in 't Nederlands hoor zeggen.

Jeroom: *(schrikt en geneert zich)* Ah! Bonjour monsieur le curé. Comment allez vous?

Pastoor: Zegt het maar in 't Vlaams. Da's mijn taal en ook die van u.

Jeroom: Ah...? Hoe weet gij dat?

Pastoor: Enfin Jeroom, ge waart niet van mijn parochie, maar uw charcuterie was mijlen in de omtrek gekend.

Jeroom: ... Wil dat dan zeggen dat iedereen in 't Pension weet...

Pastoor: *(lacht)* Dat zoudt ge precies erg vinden?

Jeroom: 't Is maar... ik dacht...

Pastoor: Wees gerust. Ge hebt ze doen geloven dat ge een gepensioneerd kolonel van 't leger zijt...

Jeroom: Ik heb dat nooit gezegd. 't Is meneer Duvernois...

Pastoor: Die een veronderstelling maakte en gij hebt dat niet ontkracht. Geen enkel probleem. Ge hebt niet gelogen.

Jeroom: Als ge wilt dat ik het rechtzet...?

Pastoor: *(lacht)* Moet ik dat beslissen? Blijkbaar zijt ge liever gepensioneerd kolonel dan gewezen charcutier. Voor mij is 't allemaal gelijk. Zoals ieder mens voor ons Heer gelijk is. Of ge nu kolenschepper of koning zijt geweest in 't leven. 't Is op uw daden dat ge beoordeeld wordt.

Jeroom: Ik doe mijn best.

Pastoor: Ge hoort hier niemand klagen.

Jeroom: Ook la Révérende mère Supérieure niet?

Pastoor: Is dat belangrijk?

Jeroom: We zijn bij haar te gast. Ge wilt uw gastvrouw toch niet schofferen.

Pastoor: Moeder Overste is heel content over u. Gij en Benzamien zijn haar gemakkelijkste en beste klanten.

Jeroom: Heeft ze dat gezegd?

Pastoor: Er is maar één ding spijtig...

Jeroom: Wat dan meneer pastoor?

Pastoor: ...Ik zie u niet alle dagen in de mis.

Jeroom: Met permissie meneer pastoor, men heeft ons nooit verteld dat dat verplicht was.

Pastoor: *(lacht)* Dat moet ook niet. Ge moet niet ongerust zijn. Ge zijt niet de enige die 's morgens liever wat langer uitslaapt. Moest het mijn job niet zijn, ik bleef ook liggen.

Jeroom: Excuseert?

Pastoor: Ik wil maar zeggen dat ge u daar allemaal niet zo druk in moet maken. Ge zijt op rust. Ge hebt het recht om u te ontspannen. 't Is nu dat ge van het leven moet profiteren. Niet wachten tot ge dood zijt, want dan is 't te laat.

Jeroom: Da's heel just wat ge daar zegt.

Pastoor: En gij zijt toch iemand die de goei kanten van 't leven kan appreciëren, niewaar?

Jeroom: Wat bedoelt u daarmee, meneer pastoor?

Pastoor: Ik heb u bezig gezien... vroeger... op trouwpartijen en communiefeestjes... Ge waart daar een graag geziene gast.

Jeroom: *(wat ongemakkelijk)* Ik ken veel mensen.

Pastoor: Ze wisten waarom dat ze u moesten uitnodigen. Gij zorgde voor ambiance.

Jeroom: Ik heb nooit onnozel staan doen.

Pastoor: Dat zeg ik ook niet. We hebben het hier over uw muzikaal talent. Jeroom, gij hebt een prachtige stem.

Jeroom: Ah... dat bedoelt meneer pastoor.

Pastoor: Ge kreeg al schrik? *(stoot hem plagend aan)* Ge weet... als ge verlichting zoekt in de biecht? ... Ik zal 't niet voortvertellen. *(lacht smakelijk)*

Jeroom: Jaja, meneer pastoor, neenee, meneer pastoor, 't zal niet nodig zijn. Toch niet direct.

Pastoor: Wij kunnen een goei stem in de mis goed gebruiken.

Jeroom: Is 't waar?

Pastoor: Die nonnekes zingen niet slecht, maar... zo hoog... *(trekt pijnlijk gezicht)* Enfin... Wat afwisseling kan nooit kwaad. Mocht het u iets zeggen: ge zijt welkom.

Jeroom: Merci meneer pastoor. Ik zal er eens over denken.

Pastoor: Geen verplichting, hé Jeroom. Ge kent mijn devies: Alles mag. Niks moet.

Jeroom: Jaja. Merci.

Pastoor: Ne goeiendag nog.

Jeroom: Voor u ook, meneer pastoor.

(Jeroom buigt beleefd naar pastoor. Blijft met gebogen hoofd staan tot pastoor af is. Richt zich dan op. Laat de vraag doordringen. Brede en fier smile op zijn gezicht. Jeroom haast zich via andere kant af.)

In de rustruimte heeft Benzamien plaats genomen in een zetel. Hij leest de krant La Libre Belgique. Barones de Haricourt zit te handwerken. Monsieur Duvernois rookt een sigaar.

Stilte. Barones de Haricourt kijkt af en toe verstoord naar Duvernois. Kucht bescheiden. Duvernois kijkt tersluiks op. Beseft dat hij de barones stoort. Kijkt naar zijn sigaar. Overweegt ze uit te doen. Beslist ze dan verder buiten op te roken. Staat op en groet beleefd)

Duvernois: Bon soir, madame, monsieur.

Benzamien: Bon soir, monsieur Duvernois.

(De barones groet minzaam. Opgelucht dat Duvernois verdwijnt. Benzamien is zich van niets bewust. Plooit zijn krant dicht. Neemt een sigaar uit zijn vestzak. Buigt zich naar de barones.)

Benzamien: Cela ne dérange pas ces dames?

(De barones kijkt hem vernietigend aan. Benzamien wacht geen antwoord af en begint zijn sigaar voor te bereiden. De barones neemt gepikeerd haar handwerkje bij elkaar en staat recht)

Barones: Bonne nuit.

Benzamien: *(verstrooid)* Ja sloppel. *(beseft zijn blunder. Staat snel recht, buigt beleefd)* Bonne nuit, madame la baronne.

(De barones gaat richting coulissen. Kruist Jeroom die opkomt. Ze groeten elkaar in 't Frans)

Jeroom: Bon soir, madame la baronne.

Barones: Bon soir, monsieur Mul-passe.

(Barones verdwijnt. Jeroom en Benzamien kijken elkaar scheef aan, willen de ruzie bijleggen, maar geen van beiden wil de eerste stap zetten. Benzamien is met zijn sigaar bezig. Jeroom gaat met de rug naar Benzamien staan.)

Benzamien: Ge staat in mijn licht.

Jeroom: Oh pardon.

(Jeroom zet een stap opzij. Benzamien blijft prutsen met de sigaar. Hij voelt de blik van Jeroom. Kijkt verstoord op)

Benzamien: Ik kan u geen sigaar aanbieden. Ik heb er maar één.

Jeroom: Ik wil geen sigaar. Het stinkt hier al genoeg.

(Benzamien snuift. Steekt zijn sigaar berustend weg)

Benzamien: Ge hebt gelijk.

Jeroom: *(Mompelt wat onwillig:)* Gij ook.

Benzamien: Excuseer?

Jeroom: Van vanmorgen in den hof.

Benzamien: *(wat uitdagend)* Wat is daarvan?

Jeroom: Dat ik een beetje te veel laat horen dat ik beter Frans spreek dan gij.

Benzamien: En is dat zo?

Jeroom: Ja.

Benzamien: Zeg!

Jeroom: Ik moet er toch niet om liegen.

Benzamien: Nu dacht ik echt dat gij u kwam excuseren.

Jeroom: Ik kan beter Frans, maar gij doet uw best en dat verdient respect.

Benzamien: Is dat al?

Jeroom: Is 't niet genoeg?

Benzamien: Allez vooruit. 't Moet u al veel moeite kosten om dit gezegd te krijgen.

Jeroom: Ik vond het niet plezant dat gij van heel de dag geen woord tegen mij zei.

Benzamien: Dan weet ge wat ge mist, hé makker.

Jeroom: Ge zijt, potverdoesje, den enige waar ik serieus Vlaams mee kan klappen. Gij... en meneer pastoor.

Benzamien: Meneer pastoor?

Jeroom: Ik kwam die vanmorgen tegen.

Benzamien: Klapt die Vlaams?

Jeroom: Tegen mij wel. Da's eigenlijk een hele schappelijke gast.

Benzamien: Spijtig dat 'm pastoor is.

Jeroom: Hij heeft mij gevraagd in de mis te komen zingen.

Benzamien: 't Is niet waar.

Jeroom: Alle dagen als ik wil. Maar ik denk niet dat ik dat ga doen. Toch niet alle dagen. Misschien 's zondags.

Benzamien: Wat gaat ge dan zingen? Toch niet van Den Dobbelaar.

Jeroom: Zijt ge zot. Neenee, deftige kerkliedjes.

(Jeroom en Benzamien zitten een tijdje zwijgend voor zich uit te staren. Benzamien kijkt Jeroom wat jaloers en tersluiks aan.)

Benzamien: *(jaloers)* Waarom vraagt hij dat aan u?

Jeroom: Hij heeft mij bezig gehoord op Trouwpartijen en Communiefeesten.

Benzamien: Gij schuimt ze ook allemaal af.

Jeroom: Alleen waar ik gevraagd word.

(stilte)

Benzamien: Ik kan ook goed zingen.

Jeroom: Hm.

Benzamien: Is 't soms niet waar misschien?

Jeroom: Ik weet niet... Declameren gaat u beter af.

Benzamien: Tweede stem.

(stilte)

Jeroom: Kent gij kerkliedjes?

Benzamien: Niet vanbuiten, maar mijn geheugen is nog goed. Als ge beziet hoeveel bladzijden mijn Echtscheiding telt...

Jeroom: Veel te veel.

(stilte)

Benzamien: Wat zal 't zijn, Jeroom; Vraagt ge mij mee of hoe zit het?

(Jeroom neemt zijn tijd om na te denken. Benzamien blijft er optimistisch onder. Stoot Jeroom speels aan. Jeroom glimlacht)

(Licht midden podium uit. Jeroom gaat traag en plechtig rechtstaan. Benzamien stapt energiek en blij naar voren en spreekt het publiek toe. Op de achtergrond komt Zuster Alphonsine op. Ze gaat tegenover Jeroom staan.)

Benzamien: Natuurlijk zei hij ja. Wij twee! De tenoren van het huis... of hoe moet ge dat noemen. Ik ken niks van muziek, maar ik amuseer mij graag. Als ge iets te doen hebt in de mis dan gaat den tijd rapper vooruit. Dus we zijn ervoor gegaan... *(Klagend)* Maar die non!

(Benzamien gaat snel terug bij Jeroom en zuster Alphonsine staan. Repetitie. Ze hebben alle drie eenzelfde zangboek in de hand.)

Z.Alphonsine: Hebt ge al gekeek of er liedjes zijn die ge kent?

Jeroom: Ik heb het helemaal doorgenomen, zuster Alphonsine.

Benzamien: Er staat niet veel tussen...

Jeroom: 't Zijn allemaal Vlaamse liedjes.

Z.Alphonsine: Ik begrijp dit niet van meneer pastoor. Frans is toch de beter taal. Ge kunt in de kerk toch niet zing in de Flamand.

Benzamien: Ik ken anders wel een paar liekes...

(Jeroom geeft Benzamien een waarschuwende stomp)

Jeroom: Niet alle liekes die gij kent zijn geschikt voor in de mis.

Z.Alphonsine: Wat wil meneer pastoor nu precies. Hij heeft mij dat boek gegeef en gezeg: kies maar uit... Enfin soit. We maken er het beest van.

(Zuster Alphonsine verdiept zich weer in het boek)

Benzamien: *(zachtjes en vragend tot Jeroom)* Het beest?

Jeroom: *(berispent fluisterend)* Ze bedoelt: het beste. We maken er het beste van.

Benzamien: Ik spreek beter Frans dan zij Vlaams.

(Jeroom kijkt Benzamien streng aan. Benzamien haalt de schouders op. Jeroom probeert de zuster af te leiden.)

Jeroom: Ik ken het Ave Maria van Gounod.

Z.Alphonsine: En Français?

Jeroom: Naturellement en Français.

Z.Alphonsine: Maar dat staat niet in de boek van meneer pastoor.

Benzamien: *(zoekt de pagina en wijst heftig)* Hier staat er één dat ik ken.

Z.Alphonsine: *(uitnodigend)* Ik hoor...

(Z. Alphonsine neemt dan afwachtende houding aan. Benzamien is in de war. Jeroom is pissed off omdat Benzamien mag zingen. Ze houden hun onderonsje op bitsige gedempte toon)

Benzamien: Wat hoort ze?

Jeroom: Ze bedoelt dat ze luistert. Zingt dan potverdoesje... als ge 't niet laten kunt.

(Benzamien ademt diep in. Neemt plechtige houding aan en zingt uit volle borst)

Benzamien: Liefde gaf u duizend namen,
Groot en edel, schoon en zoet;
Maar geen een die 't hart der Vlamen
Even hoog verblijden doet,
Als de naam, o Moedermaagd,
Die gij in ons landje draagt,
Schoner klinkt hij dan al d'andren,
Onze Lieve Vrouw van Vlaanderen,
Onze Lieve Vrouw van Vlaanderen...

(Zuster Alphonsine klapt driftig in de handen. Kijkt geïrriteerd)

Z.Alphonsine: Ca ne va pas comme ca. C'est trop politique. Nous sommes tous des Belges ici... On ne fait pas de flamingantisme à la Pension.

(Jeroom en Benzamien kijken elkaar wat schaapachtig aan. Bereidwillig een oplossing te zoeken)

Benzamien: Als we nu eens... Scherpenheuvel zegden, in plaats van Vlaanderen.

Z.Alphonsine: Neen! Daar moet België staan. Zonder meer. Pour le rest c'est une assez belle chanson. Zing het zo eens, monsieur Vâân Snique.

(blikwissel tussen Jeroom en Benzamien. Jeroom niet blij dat hij niet betrokken wordt)

Benzamien: *(zingt)* Liefde gaf u duizend namen...

(Licht midden podium dimt. Jeroom stapte in lichtbundel vooraan en richt zich tot publiek. Op de achtergrond blijft Benzamien (met minder volume) zingen terwijl zuster Alphonsine de maat slaat.)

Benzamien: Groot en edel, schoon en zoet

Maar geen een die 't hart der Belgen
Even hoog verblijden doet
Als de naam, o Moedermaagd,
Die gij in ons landje draagt.
Schoner klinkt hij dan al d'andren.
Onze Lieve Vrouw van België (bis).

Waar men ga langs Belgische wegen
Oude hoeve, huis of tronk,
Komt men U, Maria, tegen,
Staat Uw beeltenis te pronk
Lacht ons toe uit lindegroen
Bloemenkrans of blij festoen
Moge 't nimmer hier verand'ren
O gij Lieve Vrouw van België (bis)

Blijf in 't Belgische herte tronen
Als de hoogste koningin
Als de beste moeder wonen
In elk Belgisch huisgezin
Sta ons bij in alle nood,
Nu en in het uur der dood
Ons, Uw kind'ren, en ook d'and'ren
Liefste Lieve Vrouw van België (bis)

Jerroom: *(tijdens het lied tot het publiek)* Zover is 't gekomen. Nu zijn we een
schoon Vlaams liedje aan 't vermassakreren omdat een non vindt dat
het te politiek is. Hoort dat af. Op wat trekt dat nu. Het rijmt zelfs niet
meer... Maar we hebben het de volgende zondag zo gezongen. Ik
zag aan meneer pastoor zijn gezicht dat hij niet content was. In zijn
hart is meneer pastoor een grotere Flamingant dan ik. Maar hij wist
ook wie den baas was... En hij zweeg. Benjamin en ik hebben de
Lieve Vrouw van België elke week gezongen. Benjamin zo vals als
een kat. Ik liet hem maar doen. Ik wist dat ik nog wel de kans ging
krijgen om te laten zien dat ik solo veel beter zong.

*(Benzamien stopt met zingen (ook als het lied nog niet ten einde is). Benzamien blijft
staan. Zuster Alphonsine gaat weg. Moeder Overste komt tegenover
Benzamien staan.)*

Op ne schonen dag sprak Moeder Overste ons aan. Het had Zijne
Majesteit de Koning behaagd haar te bevorderen tot Ridder in de
Orde van de Kroon. Waarom? Dat weet alleen God en Zijne Majesteit
de Koning. Klein Pierke had er niks mee te maken. Niet dat wij er ons

veel vragen bij stelden. Wij deelden in de eer. Ge begrijpt dat het Pension St. Joseph deze huldiging niet zomaar kon laten passeren. Dit moest gevierd worden. En wie in huis weet er nu meer over eten en drinken dan Benjamin en ik?

(licht op podium gaat weer aan. Benzamien en Moeder Overste staan in het midden. Jeroom voegt zich bij hen.)

M.Overste: Monsieur Mul-Passe, monsieur Vâân Snique, ik heb uw goede advies nodig. Ik wil een feest geef voor al onze kostgangers hier in Pension St. Joseph. Maar zoals u weet hebben wij kloosterlingen de gelofte van armoede afgelegd. Feestvieren doen wij zeer zelden. U moet mij helpen. Om te begin... de wijn. Feesten zonder wijn dat kan niet zijn, n'est ce pas.

Benzamien: Ah nee, vaneigens niet.

M.Overste: Wij hebben geen wijn in huis. Ik moet die dus gaan koop... Wat denkt u daarvan?

(Jeroom en Benzamien kijken elkaar aan. Gevleid met de vraag.)

Jeroom: Combien sommes-nous à table?

Benzamien: Ja, met hoeveel zijn we?

M.Overste: Met zeventwintig. De residenten. Zusters. Paar invités. Hoeveel flessen zouden er nodig zijn, d'après-vous. Vous connaissez ca mieux que moi.

(weer blikwissel tussen Jeroom en Benzamien)

Jeroom: Chacun sa bouteille?

Benzamien: Ieder zijn fles, ja dat zal wel genoeg zijn.

Jeroom: Les femmes ne boivent pas beaucoup.

M.Overste: Ja, dat is zeker genoeg, zelfs te veel. Ik moet voorzichtig zijn. Goede wijn kost duur, niewaar.

(weer snelle blikwissel tussen Jeroom en Benzamien)

Jeroom: Als mijn vriend Vâân Snique ermee akkoord gaat, zorgen wij voor de wijn.

(Benzamien wil protesteren. Slikt zijn verzet dan kwaad in)

Benzamien: Voor mij is dat goed.

M.Overste: Maar dat is zeer gentil. Dat is één probleem opgelost. Het zal een prachtig diner worden. Met oesters om te begin... madame Van Hollebèque heeft die beloofd. En dan als belangrijke plat: Kiekens... wat denken de heren? Zijn twaalf kiekens genoeg?

Benzamien: Twaalf kiekens... c'est pas assez, Révérende Mère... chaq'homme son z'oiseau... iedere man zijne vogel, comme on dit en flamand. En als mijne vriend Mul-Passe akkoord gaat, geef ik de wijn et lui il donnera les poules.

(Benzamien kijkt Jeroom uitdagend aan. Jeroom weigert Benzamien aan te kijken. Kwaad op Benzamien, maar forceert een glimlach voor Moeder Overste)

Jeroom: Pas d' problème.

M.Overste: Maar dan zijn we eruit! U bent zeer genereus, mijne heren. Dank zij u beiden wordt het een schitterend diner. Merci. Merci beaucoup. Ik ga het dadelijk verklappen aan de Zusters in de keuken.

(Moeder Overste gaat weg. Benzamien en Jeroom beginnen op slag ruzie te maken)

Jeroom: Dat van die kiekens... dat hadt ge ook minder kunnen doen. Iedere man zijne vogel...

Benzamien: 't Is nu zo.

Jeroom: En 't is niet 'poules', maar 'poulets' in 't Frans.

Benzamien: 't Zijn toch alle twee kiekens.

Jeroom: Och jong, ge zijt nen imbeciel.

Benzamien: En wat hebt gij mij daar gelapt? Ieder zijn fles?

Jeroom: Uwe kelder steekt vol.

Benzamien: Da's dure wijn. Duurder dan die kiekjes van u.

Jeroom: Ge kunt er gerust een paar kistjes van missen.

Benzamien: Ge hebt dat weer allemaal beloofd om goed te staan met Moeder Overste.

Jeroom: Ge deed maar al te gère mee.

(Benzamien wil kwaad antwoorden, maar ze worden onderbroken door Peer Goris die met een grote mand vol decoratiemateriaal (takjes, bloemen, groen) binnenkomt.)

Peer Goris: Ha de Jeroom, sè! En Benzamien is er ook.

Benzamien: Wat komt gij hier doen?

Peer Goris: De boite versieren voor het feest.

Jeroom: Gaat dat hier door?

Peer Goris: In heel 't huis. Alles moet volhangen met groensels. Helpt ge niet een beetje mee?

Jeroom: Gij zijt niet goed zeker?

Benzamien: We doen al genoeg.

(Jeroom en Benzamien willen het aftrappen, maar op dat moment komen Madame Van Hollebêque, Monsieur Duvernois, Barones de Haricourt, en Zuster Alphonsine binnen. Duvernois en Zuster Alphonsine dragen ook dozen met versieringen. Iedereen doet druk en enthousiast. Zuster Alphonsine is blij Jeroom en Benzamien te zien.)

Z.Alphonsine: Ah! Nog twee sterke man die kunnen helpen.

Benzamien: Helpen? Met wat?

Van Holleb.: Wij hebben afgesproken: De tuinman moet niet alles alleen doen.

Benzamien: *(grommelt tot Jeroom, duidelijk verstaanbaar voor Peer)* Waarom niet? Hij wordt ervoor betaald.

(Peer trekt een lelijk gezicht achter Jeroom en Benzamien)

Duvernois: Hoe gaan we eraan beginnen?

Peer Goris: Mag ik iets voorstellen?

Van Holleb.: Maar natuurlijk, beste man. Wij zijn uw dienstmaagden vandaag. U mag ons commandeer. *(giechelt koket)*

Jeroom: *(grommend tot Benzamien)* Dat moet ze juist tegen den dieje zeggen. Straks krijgt hij het helemaal in zijn bol.

Peer Goris: De dames kunnen met hun fijn vingertjes taferversiering maken van al dat groen hier.

Barones: Qu'est ce qu' il dit?

Van Holleb.: *(tot barones)* Une minute. Je vais vous l' expliquer.
(tot Peer) Dus wij maken de taferversiering.

Peer Goris: 'k Heb hier al wat ge nodig hebt: touw, schaar, ijzerdraad en groen.

Van Holleb.: Perfect. Wij weten wat doen.

(Van Hollebêque, de barones en Zuster Alphonsine zetten zich aan het tafeltje en beginnen te knutselen met het groen)

Peer Goris: En voor de heren...

Jeroom: Ik weet niet of ik daar tijd voor heb.

Benzamien: Nee, ik was ook juist van plan naar mijn kamer te gaan.

Duvernois: Mijne heren, u gaat mij toch niet alleen laten. Ik als enige heer.

Peer Goris: Dat zou echt niet schoon zijn. Iedereen is aan 't helpen.

Duvernois: Vertel ons ne keer, Peer, voor wat kunt ge ons gebruiken?

Peer Goris: Moeder Overste heeft gezegd dat ze overal slingers wil hebben. Slingers van groen. Langs de deuren en vensterstijlen. Rond de kaders. Op de kasten. Aan de lusters van 't plafond...

Benzamien: Daar zijn we dagen mee bezig.

Peer Goris: Daarom is 't maar goed dat we er direct aan beginnen, hé... mesjieu Vâââân Snikke.

(Jeroom en Benzamien wisselen verbolgen blikken)

Van Holleb.: Allez toe, begin er maar aan. Nous allons nous amuser.

Benzamien: Vooruit dan.

Jeroom: Dat prutswerk is niks voor mij.

Barones: Qu'est ce qu'il dit?

Jeroom: Je ne suis pas habitué à cela.

Van Holleb.: En Flamand, monsieur Mul-Passe. Anders kan de tuinman ons niet verstaan.

Benzamien: *(gromt binnensmonds tot Jeroom)* Den tuinman verstaat meer dan mij lief is.

Jeroom: *(gromt terug)* Dit is meer iets voor kinderen van de papklas.

(Peer Goris is achter hen komen staan en gromt grinnikend tot Jeroom)

Peer Goris: Of voor ouwe peekes gelijk gij.

Jeroom: Ik ben niet oud.

Peer Goris: Wat doet ge hier dan?

Jeroom: Wilt gij uwe franke smoel wel eens houden?

Peer Goris: In 't Vlaams of in 't Frans, mesjeu Cul-passe?

Van Holleb.: Meneer Peer, kom ne keer.

Peer Goris: Met alle plezier, madam Van Hollebèque.

(Peer gaat naar de dames. Jeroom en Benzamien beginnen met veel tegenzin samen met Duvernois slingers en versieringen te bevestigen)

Van Holleb.: Vertel eens... u hebt veel contact met de zusters. U weet wat men allemaal van plan is op de grote dag.

Barones: Qu'est ce que vous dites?

Van Holleb.: Je vous expliquerai plus tard. *(tot Peer)* Komaan meneer Peer, vertel ne keer wat u weet.

Peer Goris: Wat ik weet... Dat we beginnen met een mis.

(Benzamien maakt telkens zacht mompelend zijn opmerkingen. Peer hoort hem wel, maar negeert het eerst)

Benzamien: Dat weet mijnen dikke teen ook.

Peer Goris: Ze verwachten chique volk. Met een afgevaardigde van Zijne Excellentie de Minister. En ze verwachten ook familie van la Révérende Mère Supérieure... Belangrijk volk ook... Ge weet waarom.

Benzamien: Zelfs mijnen dikke teen weet dat.

Van Holleb.: Nee, meneer Peer. Waarom?

Peer Goris: Die zijn van adel.

Van Holleb.: Ah oui, maar onze moeder pakt daar niet mee uit. Héél gedistingeerd van haar... En na de mis?

Peer Goris: Dan is 't receptie. Met drank en versnaperingen, zoals dat heet. Ik ga rond met de fles.

Jeroom: *(zacht tot Benzamien)* Potverdoesje, Peer is van dienst. Als hij ons kwaad wil, krijgen we niks te drinken.

Benzamien: Dat moet hij nu eens riskeren! Van mijn eigen wijn.

Peer Goris: En dan is 't grote fret.

Barones: Qu'est ce qu'il dit?

Van Holleb.: Dat we frietjes gaan eten.

Peer Goris: Nee nee, eerst oesters... en daarna... *(snerend richting Jeroom en Benzamien)* gewoon kiek.

Jeroom: *(zacht tot Benzamien)* Gewoon kiek? Hebt ge dat nu gehoord? Alsof het niks is.

Peer Goris: Ik peins dat het geld op was. Ja, ze moeten op iets bezuinigen, niewaar.

Jeroom: Ge zoudt 'm potverdoesje met zijne kop tegen de muur kloppen.

Benzamien: Niet waar de dames bij zijn, Jeroom.

Jeroom: Ik moet mij toch niet laten beledigen. Toch niet door een simpel hovenierke.

Van Holleb.: En wordt er iets voorzien om ons te amuseren?

Peer Goris: Ik zou niet weten.

Benzamien: Nee, dat weet 'm nu niet, sè.

Peer Goris: *(luid en uitdagend tot Benzamien)* Uwen dikke teen misschien wel?

Van Holleb.: Zuster Alphonsine kan misschien op de piano speel?

Z.Alphonsine: *(gecharmeerd)* Ik? Dat is toch niet bijzonder.

Barones: Qu'est ce qu'elle dit?

Peer Goris: Ze kan de begeleiding doen van de Jeroom. Ik bedoel mesjeu Mul-Passe. Die kent wel wat liekes voor op feestjes.

Jeroom: Nu gaan we 't krijgen, potverdoesje. Hij gaat alles verraden.

Duvernois: Is dat waar Monsieur Mul-Passe? U kent nog wat anders dan het Onze Lieve Vrouw van België?

Jeroom: Och... niks bijzonders.

Peer Goris: Serieus. Ik zwans niet. Op trouwfeesten enzo vragen ze hem altijd om te zingen.

Van Holleb.: C'est pas vrai.

Barones: Qu'est-ce qui n'est pas vrai?

Peer Goris: Dat van Den Dobbelaar. Nog nooit gehoord? Zing het anders eens ne keer, Jeroom?

Jeroom: Nee nee, da's geen lieke om bij zo'n gelegenheid te zingen. *(kijkt waarschuwend naar Peer)*

Duvernois: Waarom niet?

Van Holleb.: Allez toe, mon Colonel, zing voor ons. Ik hoor zo graag die schone Vlaamse liedjes.

Z.Alphonsine: C'est en Flamand?

Jeroom: Oui oui, c'est en Flamand.

Z.Alphonsine: Toch niet over vuile manieren?

Peer Goris: 't Is een heel braaf, lieke. Een triestig lieke. Van ne kleine wiens vader altijd gaat dobbelen. Daarom heet het ook: Den Dobbelaar.

Barones: Que'est ce que ca veut dire: Den Dobbelaar?

Benzamien: Cà c'est quelqu'un qui joue avec les teerling... dans le pitjes-bak.

Duvernois: Komaan monsieur Mul-Passe, ik wil dat lied ook eens horen.

Van Holleb.: Allez toe, monsieur, of wil u dat wij smeek?

Jeroom: *(toch gecharmeerd)* Allez vooruit, omdat ge zo aandringt.

Van Holleb.: Bravo, monsieur Mul-Passe.

Barones: Que'est ce qu'il se passe?

Z.Alphonsine: Il va chanter.

Barones: Pourquoi?

Benzamien: Goei vraag. Ik ga intussen... mijn handen wassen... *(tot publiek)* Als de Jeroom begint te zingen, krijg ik het op mijn blaas.

(Benzamien gaat af. Jeroom kijkt hem vernietigend na. Peer Goris heeft er plezier in. De anderen wachten nieuwsgierig af. Jeroom zet met volle stem "Den Dobbelaar in. Eén strofe en het refrein. Eventueel bij het begin van de pauze een opname van dit lied met Robert Marcel uit de serie "Jeroom en Benzamien")

Jeroom: O vader o vader kom huiswaarts met mij.
De klok slaat reeds één op de kerk.
Ge zegde toch vader, te komen naar huis
Zodra als gedaan was uw werk.
Het vuur is gedoofd, geen licht meer in huis,
En moeder verlangt u te zien.
Want ach, onze Benny ligt ziek op haar schoot
En niemand die hulpe komt biên.

Kom thuis, kom thuis, kom thuis,
O vader kom huiswaarts met mij.

PAUZE

Ter info: volgende strofen van het lied

O vader o vader kom huiswaarts met mij,
Reeds twee uren slaat de klok nu
Het huis is zo stil, onze Benny is ziek
En hij roept gestadig op u.
En moeder die denkt dat hij sterven zal
Nog voor dat de donkren zal vliên.
Daarom lieve vader kom huiswaarts met mij
Als gij hem nog levend wil zien.

Kom thuis, kom thuis, kom thuis,
O vader kom huiswaarts met mij.

O vader o vader, kom huiswaarts met mij
Want moeder die schreit van verdriet.
Ze kust onze Benny zo teer en zo zacht
Terwijl hij geen lachje meer biedt.
Zij wringt hare handen krimpnd ineën,
Ze is er zo droevig van hart.
Ze zucht "O mijn God toch, mijn kindje dat sterft"
En lijdt toch zo veel bittere smart

Kom thuis, kom thuis, kom thuis,
O vader kom huiswaarts met mij.

O vader o vader kom huiswaarts met mij,
De klok op de toren slaat drie.
Het huis is zo ledig en d'uren zo lang
Daar moeder en ik u niet zien.
Het is ze zo droevig, Benny is dood
Door d' englen ten hemel gebracht.
En dit zijn de woorden al stervend hij sprak:
"Kus vader voor mij goede nacht!"

Kom thuis, kom thuis, kom thuis,
O vader kom huiswaarts met mij.

DEEL 3

Speelt zich deels in de rustruimte van Pension St. Joseph af en deels in het café van Florenske.

Suggestie café: het tafeltje van de rustruimte in het pension wordt van een ander tafelkleedje voorzien. De zetels van de rustruimte worden opzij geschoven.

Florenske plaatst een houten kapstok in het midden van het podium.

Beginbeeld: Rustruimte Pension: Benzamien zit mistroostig in een zetel. Margrietje en Joske zijn op bezoek.

Margrietje: Wat is het probleem, pake? Gaat het misschien niet goed met uw hart?

Benzamien: Mijn hart? ... Nooit zo goed geweest, ma fille.

Joske: Ge laat u toch regelmatig onderzoeken?

Benzamien: Ja jongen, alle maanden op controle.

Joske: Ge kunt niet voorzichtig genoeg zijn.

Benzamien: Met mijn gezondheid is alles in orde.

Margrietje: Waarom zijt ge dan zo triestig?

Benzamien: Och... 'k weet niet.

Joske: Da's de winter. Mensen worden triest van dat slecht weer. Altijd maar binnenzitten. Ge moet meer buitenkomen.

Benzamien: Ik maak nog alle dagen mijn wandeling hier in den hof.

Joske: Da's niet genoeg. Uw wereld bestaat tegenwoordig alleen maar uit dat Pension. Wanneer zien we u nog eens in 't café?

Margrietje: Uw kleinkinderen missen u, pake. En ik mis u ook.

Benzamien: Is 't waar?

Margrietje: Er was een tijd dat ge alle dagen binnensprong. Maar nu... 't is precies of ge voelt u te goed voor ons.

Benzamien: Maar enfin...

Joske: Pas op, 't zijn wij niet alleen die dat denken. Uw ouwe klanten, uw vrienden van vroeger, ze zeggen: Benzamien is een andere mens geworden. Hij woont nu bij 't chique volk. Ons ziet hij niet meer staan.

Benzamien: Allez vooruit, ik hoor het al. De roddelantes hebben hun bezigheid weer gevonden.

Margrietje: Geef ze dan geen kans, hé pa.

Benzamien: Ge hebt natuurlijk wel gelijk. Ik kom te weinig buiten. Ik zit hier opgesloten tussen ouwe mensen en zuur nonnen... ge wordt daar zo muug van.

Joske: Bij ons is er altijd ambiance.

Benzamien: Ik zal één van de dagen wel eens binnenspringen. Als 't ne keer niet regent.

Margrietje: Ik heb al krokussen zien staan. Da's 't begin van de lente, hé pa.

Benzamien: Dat zei uw moeder zaliger ook altijd.

Joske: Dus één van de dagen komt ge eens af. Da's afgesproken?

Benzamien: Zet mijn Export al maar gereed.

Margrietje: Zo hoor ik u veel liever klappen.

(Joske en Margrietje maken aanstalten te vertrekken. Margrietje geeft Benzamien een kus. Jeroom komt op.)

Jeroom: Ha! Schoon volk.

Margrietje: Dag Jeroom. Alles goed?

Jeroom: Op z'n winters.

Joske: Nog zo ene. Komt gij maar mee met uw goeie vriend. 't Zal u alletwee deugd doen.

Margrietje: Tot rap dan, hé.

Benzamien: Tot binnenkort.

(Joske en Margrietje gaan weg. Jeroom kijkt Benzamien vragend aan.)

Benzamien: Ze zeggen dat ik meer moet buitenkomen. Mijn vroeger vrienden denken dat ik mij te goed voel voor hen. Ze vragen om langs te komen.

Jeroom: Ah zo... En? ... Voelt ge u te goed?

Benzamien: Bijlange niet! Waar halen ze 't? 't Was gewoon geen weer om buiten te komen.

Jeroom: En als ge nu echt eerlijk zou zijn?

Benzamien: Wat?!

Jeroom: Wij zijn veranderd, Benjamin. Ik heb het ook al gepeinsd.

Benzamien: Spreekt voor uzelf. Ik ben just niks veranderd.

Jeroom: Kunt gij in alle eerlijkheid zeggen dat ge nog altijd den eenvoudige beenhouwer zijt van de Meersbroekstraat? De man die lid was van toneelvereniging de Morgenstar? Die het gedicht "De echtscheiding" tot in den treure heeft gedeclameerd op voordrachtwedstrijden en alle mogelijke feesten? De man die niet anders deed dan stoefen over zijne kipkap. De beste kipkap van Molenbeek en omstreken.

Benzamien: Da's allemaal voorbij.

Jeroom: En wie zijt ge nu?

Stilte

Benzamien: Goei vraag, Jeroom. Goei vraag.

Jeroom: Weet ge wat het is... Wij hebben te veel tijd. Wij denken te veel na.

Benzamien: Ik word er zo muug van.

Jeroom: Uw dochter heeft gelijk. Wij moeten meer buitenkomen. 't Is goed weer vandaag.

Benzamien: Zal dat gaan met uwe reumatiek?

Jeroom: 't Is al veel beter. En bewegen is altijd goed heeft meneer dokter gezegd.

Benzamien: Allez vooruit met de geit.

(Uit de coulissen worden twee mantels en hoeden aangereikt. Jeroom en Benzamien zetten de hoeden op en trekken de mantels aan en stappen dan naar voorplan toneel (coté cour). De zetels worden weggezet.)

Benzamien: Ik moet zeggen... 't is de eerste winter dat ik het zo lastig heb gehad.

Jeroom: Gelijk ik juist kom te zeggen: wij hebben te veel tijd. Wij vervelen ons.

Benzamien: Steendood.

Jeroom: Dat noemen ze: op rust gaan.

Benzamien: Maar dat ze denken dat ik mij te goed voel voor mijn eigen volk... Dat doet mij zeer, Jeroom.

Jeroom: Dan moet ge daar iets aan doen, hé. Ge moet ze laten zien dat ge nog altijd dezelfde zijt. Enfin... als ge nog altijd dezelfde zijt, tenminste.

Benzamien: Twijfelt gij daaraan?

Jeroom: Ik twijfel vooral aan mezelf, Benzamien.

(Benzamien bekijkt Jeroom met milde glimlach. Jeroom wil verdergaan. Merkt dan de blik van Benzamien.)

Jeroom: Ge bekijkt mij zo?

Benzamien: 't Is lang geleden dat gij nog eens Benzamien tegen mij hebt gezegd. Vanaf dat we hier wonen is 't Benjamin.

Jeroom: Is dat echt?

Benzamien: Ja.

Jeroom: En wat hoort ge 't liefst?

Benzamien: Misschien toch... Benzamien... Och Jeroom, ik ben ne sentimentele, ouwe zak aan 't worden.

Jeroom: Goed dat ge 't zelf zegt.

Benzamien: Zal 't gaan, ja?

(Jeroom lacht en begint te wandelen. Ook Benzamien lacht en wandelt mee. Vanuit de zaal komt de 35-jarige Florenske aangestapt. Bekijkt de heren aandachtig en knikt vriendelijk. Gaat dan naar het tafeltje. Neemt het tafelkleed van het rusthuis weg. Plaatst een kapstok in het midden van de scène. Verdwijnt in de coulissen. Jeroom en Benzamien hebben Florenske intussen gekeurd en bewonderd. Geven commentaar zonder dat Florenske hen lijkt te horen.)

Benzamien: Wel verdekke! Dat is, geloof ik, de weduwe van Proske Van Sandt...

Jeroom: Proske... van de Morgenstar?

Benzamien: Jaja, Proske. Hebt gij Proske nog gekend?

Jeroom: Ik heb die wel eens gezien... met zijn vrouwke. Ze trekt er wel op.

Benzamien: 't Moet ze zijn. En dit is haar café. Kijk. Chez la veuve de Proske. Die komt er nog goed voor, hé.

Jeroom: Zo oud is die nog niet, zelle. Te jong om al weef te zijn, enfin.

Benzamien: Willen we een glas gaan drinken?

Jeroom: Waarom niet?

(Jeroom en Benzamien stappen naar midden podium. Kijken nieuwsgierig rond. Trekken jassen uit. Hoed af. Florenske komt op met nieuw tafelkleedje. Glimlacht aangenaam verrast als ze de heren ziet.)

Florenske: Ha... goeiemiddag, heren.

Benzamien: Goeiendag.

Jeroom: Dag madam.

Florenske: Madam? Kennen de heren mij niet meer? 't Is Florenske, zelle.

Benzamien: Jaja, Florenske van Proske. Proske Van Sandt. Ik ken u heel goed.

Florenske: Ik heb u allebei nog dikwijls in de Vlaamse Schouwburg gezien. Gij zijt... efkes denken... Benzamien Van Snick.

Benzamien: Da's just. Ze kent mij nog.

(Een triomfantelijke blik naar Jeroom, die reageert meteen zeer jaloers. Dan richt Florenske zich tot Jeroom.)

Florenske: En u ken ik ook. Gij zijt Jeroom. Jeroom Meulepas. 't Schijnt dat gij zo'n goeie charcuterie verkocht.

Jeroom: Jaja, da's waar... Dat gij dat weet.

Benzamien: En ik zat in de beenhouwerij. Specialiteit: kipkap.

Florenske: Met een lekker sauske en daar dan ne geuze bij of ne kriek. Ge kunt niet beter hebben.

Benzamien: Gij weet wat goed is.

Jeroom: Mijn saucissen waren anders ook niet slecht. Surtout bij een pint bier.

Florenske: Da's zeker. Ze vragen dat hier dikwijls: een stevige trappist met een blokske kaas en wat saucisse. Ge hebt ermee gegeten.

Jeroom: Jaja.

Benzamien: Ja.

Florenske: En hoe is 't bij de nonnekes?

Jeroom: Hoe weet gij... ?

Benzamien: Hebt gij ons daar al gezien, misschien?

Florenske: Van horen zeggen. Ge zit daar tussen allemaal rijk volk.

Jeroom: Jaja.

Benzamien: Ja, da's just. Wij zitten daar in eerste klas. Een schoon, deftig pension.

Florenske: Toen Prosper nog leefde, gingen wij regelmatig naar de Vlaamse Schouwburg. Nu is 't lang geleden. Gaan de heren nog regelmatig?

Jeroom: Nee, niet meer.

Benzamien: Voor mij is 't ook lang geleden. Deze winter ben ik er niet geweest.

Florenske: Hoe goed hebben de heren Prosper eigenlijk gekend?

Jeroom: Goed goed.

Benzamien: Heel goed, ja. Maar ja, sinds dat hij dood is, heb ik hem niet meer gezien.

Florenske: Dat zo'ne goeie mens, zo moest afzien. Hij heeft dat niet verdiend.

Jeroom: Ge mist 'm zeker?

Florenske: Alle dagen. Dat gaat niet weg. En de dagen duren veel langer zonder Proske. Alleen is maar alleen, niewaar.

Jeroom: Ja.

Benzamien: Jaja. Dat kennen wij wel. Wij zijn ook al lang weduwnaar. Ik al van mijn 49 jaar.

Florenske: Ik ben nog maar 34.

Jeroom: *(wat dromerig, verlangend)* 34...

Benzamien: Da's jong.

Florenske: Op zijn sterfbed heeft hij nog gezegd... Florenske, zei hij, Florenske... gij zijt te jong om alleen te blijven. Gij hebt mij heel gelukkig gemaakt... zoekt u ne man. En maak hem even gelukkig als mij.

Jeroom: Heeft 'm dat gezegd?

Benzamien: Amaai, da's straf.

Florenske: 't Was zo'ne goeie, nen doodbrave mens. En helemaal niet jaloers.

Benzamien: En euh... hebt ge al iemand gevonden misschien?

Florenske: Occasie genoeg, maar... ze kunnen aan Proske toch niet tippen, zelle.

(Bij beiden wat opluchting en spanning. Misschien maken ze nog kans. Ook naijver tegenover elkaar. Ze zijn op hun hoede voor de ander.)

Jeroom: Ja, ge gaat altijd vergelijken, hé. Ge hebt één keer 't groot lot gewonnen en ge vreest dat ge geen tweede keer zoveel chance zult hebben. Zoveel geluk is een mens niet gegund, denkt ge.

Florenske: Maar 't schrikt mij niet af om toch eens goed rond te kijken, zelle. Ge weet nooit of er op een dag iemand aan uw tafel zit met wie het wél kan lukken.

Benzamien: Da's heel juist, Florenske. Niet opgeven. En altijd positief blijven. Gelijk ik.

(tot Jerooms afgrijzen neemt Benzamien de hand van Florenske vast en geeft er bemoedigende klopjes op. Daarna blijft hij de hand te lang vasthouden en streelt haar vingers zachtjes. Florenske laat het met een glimlach gebeuren. Het stoort Jeroom enorm)

Benzamien: Ik zit dan wel in een Pension, maar dat wil niet zeggen dat mijn leven voor mij al voorbij is. Ik zit daar en ik profiteer van mijn leven. Ik heb geld genoeg. Ik moet niks doen, naar niks zien. Ik ben gezond...

(Jeroom grijpt in. Neemt snel de hand van Florenske en zorgt dat ze naar hem kijkt.)

Jeroom: Behalve zijn hart. Hij heeft al een paar verwittigingskes gehad.

Benzamien: En gij dan: met uwe reumatiek. Ge hadt hem deze winter moeten bezig zien. Hij kon niet lopen zonder stok.

Florenske: De winters kunnen hard zijn voor mensen met gevoelige beenderen.

Jeroom: Da's heel just, Florenske. En ik ben ne gevoelige mens. Niet alleen in mijn beenderen.

Florenske: Maar dat zie ik in uw ogen, zelle Jeroom.

(Florenske kijkt diep in de ogen van Jeroom. Jeroom is blij verrast. Benzamien stikjaloers)

Ge probeert er streng uit te zien, maar uw ogen vertellen meer dan woorden.

(Benzamien grijpt weer de hand van Florenske en zorgt dat ze naar hem kijkt.)

Benzamien: Is dat waar? Kijkt eens in die van mij? Wat ziet ge?

Florenske: Gij... gij zijt nen deugniet.

Jeroom: *(kwaad)* Ne loebas! Hij scheidt er plezier in om een ander den duvel aan te doen.

Benzamien: Dat verzint hij nu ter plekke.

Jeroom: Gij haalt mij het bloed vanonder mijn nagels.

Benzamien: Geen gevoel voor humor.

Jeroom: Gij weet niet wat humor is.

Benzamien: De klanten bleven bij mij graag plakken omdat ik altijd van die plezante moppen vertelde.

Jeroom: Ik heb u nog nooit een plezante mop horen vertellen.

Benzamien: Omdat ge ze niet snapt. Gij zijt daar te lomp voor.

Jeroom: Ikke lomp? Ik kan Frans. Dat kunt gij niet zeggen.

Benzamien: Zolang dat Frans mij maar kent... Hé Florenske *(lacht)*.

(Florenske begint te lachen. Jeroom kijkt Benzamien vernietigend aan. Benzamien geniet van zijn succesje.)

Benzamien: Zij heeft ze gesnapt. Het is dus een goei.

Jeroom: We waren over iets serieus bezig. Gij kunt geen vijf minuten serieus zijn.

Benzamien: En gij...

Florenske: Heren, heren, ge gaat in mijn café toch geen ruzie maken.

Benzamien: *(wat verbaasd)* Zo klappen wij altijd.

Jeroom: Omdat gij niet anders kunt.

(Florenske staat recht en haalt achter coulissen een pitjesbak tevoorschijn, krijgt en dobbelstenen)

Florenske: Hier. Weet ge wat dat is?

Benzamien: Vaneigens. Da's ne pitjesbak.

Jeroom: Nen teerlingbak zeggen ze in 't schoon Vlaams.

Florenske: En ge weet wat ge daarmee kunt doen?

Benzamien: Winnen!

Jeroom: Of verliezen.

(Benzamien wil scoren bij Florenske en zet de bak op zijn hoofd)

Benzamien: Ge kunt er ook ne schonen hoed van maken. Dat vangt de regen op.

Florenske: *(lacht hartelijk)* Benzamien, gij zijt nogal een patéeke.

Jeroom: *(nors tot Benzamien)* Daar dient dat niet voor.

Benzamien: Ziet ge Florenske: genen humor.

(Jeroom grommelt misnoegd, maar krijgt dan een vriendelijke glimlach van Florenske die hem weer troost)

Benzamien: Allez waar zijn die teerlingen... of moet ik dobbelstenen zeggen als meneer het wil verstaan?

(Nijdige reactie van Jeroom. Florenske geeft Benzamien de dobbelstenen en legt de stukjes krijgt op tafel. Benzamien gooit de dobbelstenen in de bak.)

Benzamien: Indertijd was ik een groot liefhebber.

Florenske: Gaan de heren een partieke spelen?

Jeroom: Als gij meespeelt.

Florenske: Waarom niet. Met nen export tegen den dorst.

(Florenske verdwijnt in coulissen om de biertjes te halen)

Benzamien: De verliezer trakteert. Dat geldt niet voor Florenske. Als zij verliest, trakteer ik.

Jeroom: Waarom gij? Waarom mag ik niet trakteren?

Benzamien: Ik heb het het eerst gezegd.

(Weer nijdige blikken tussen Jeroom en Benzamien. Beiden doen direct weer poeslief als Florenske terug opkomt en de exports neerzet. Beiden drinken een flinke teug. Florenske gaat zitten en neemt een dobbelsteen.)

Florenske: Wie 't meeste gooit mag beginnen. *(Florenske gooit)* Een vier.

Jeroom: *(gooit. Kijkt hoopvol. Dan nors)* Twee.

Benzamien: *(gooit)* Zes!

Florenske: We zijn vertrokken.

(Benzamien en Florenske beginnen te spelen. Zetten eerst krijtlijntjes op de rand van de teerlingbak. Intussen staat Jeroom recht voor zijn monoloogje naar het publiek toe. Benzamien schuift snel zijn stoel iets dichters naar Florenske. Zij laat het glimlachend gebeuren. Licht boven Benzamien en Florenske dimt terwijl ze zacht met de teerlingen gooien en telkens iets uitvegen op de rand. Jeroom kijkt nijdig en jaloers.)

Jeroom: Ziet 'm weer bezig. Vuilen onderkruiper. Profiteur. Dat noemt zich dan ne vriend. Hij schiet onder mijn duiven waar ik bij sta. Hij moest beschaamd zijn. Maar nee, dat kent hij niet. De wereld is aan de durvers. Ik hoor het 'm nog zeggen. En ja... hij durft. Voor niks verlegen... En dat zij daar dan nog intrapt. Ze laat 'm maar doen. Ze heeft nochtans gezegd dat ze mijn ogen vriendelijker vond dan die van hem. Ik zag het. Ik voelde het. Ze had het voor mij. Was ik hier alleen geweest... Maar nee, hij moest er weeral tussenkomen. Ziet 'm flemen. Ziet 'm doen. Den ouwen bok. Ik kom er tenminste nog goed voor. Hij niet. Denkt die nu echt dat hij haar kan krijgen? Zo'n schoon kind... In de fleur van haar leven. Iemand die van aanpakken weet. Ze heeft een eigen zaak... en ze heeft er iets van gemaakt. Knap... echt waar... Zij ook... Ook knap. En ze liet duidelijk verstaan dat ze op zoek is. Ik ben gene stommerik. Ze is op zoek en ik ben voor haar nog niet buiten categorie. Terwijl hij... Met zijnen tikker die nog maar half ze gat marcheert. Hij zou beter oppassen. Hij mag zich niet opwinden. Iemand moet hem dat zeggen. Van mij neemt hij dat niet aan. Maar als we hem zo laten voortdoen, zou het wel eens slecht kunnen aflopen voor Benzamien.

(Jeroom haast zich het podium af. Verdwijnt in coulissen coté cour. Ook Florenske gaat weg. Teerlingbak en jas en hoed Jeroom worden meegenomen. Benzamien trekt jas aan, zet hoed op. Stapt op het voorplan. Geluid van vogeltjes. Benzamien is op de uitkijk om Peer Goris te zien. Probeert het omzichtig te doen. Voelt zich betrappt als Moeder Overste voorbij komt. Benzamien probeert zich een onschuldige houding te geven.)

M.Overste: Goeiemorgen, monsieur Vâân Snique. U bent weer aan 't genieten van het vogelen, zie ik.

Benzamien: *(lichtjes geërgerd)* Ja, ja, ik geniet. En 't is niet het vogelen, maar de vogels.

M.Overste: Zeg ik het verkeerd?

Benzamien: Ja... dikwijls.

M.Overste: Och... als we mekaar maar verstaan, niewaar.

Benzamien: Ik versta u, maar een ander... Och laat maar.

M.Overste: Allez bon, dan laat ik u maar alleen. Geniet er nog van.

Benzamien: Van wat?

M.Overste: *(wijst naar de lucht en doet vogeltjes na)* Tjip tjip tjiep tjiep. *(lacht en gaat af)*

(Aan de andere kant is Peer Goris tevoorschijn gekomen. Hij staat geamuseerd te lachen.)

Peer Goris: Awel, mesjieu Vâân Snique? Is 't uit met de liefde?

Benzamien: Wat zegde gij daar?

Peer Goris: Ge valt niet meer in de patatten als Mère Supérieure u goeiendag zegt. Ge doet zelfs geen moeite meer om Frans te klappen tegen haar.

Benzamien: Och Peer, dat Frans... als ge dat echt goed wilt kunnen, moet ge daar jong mee beginnen. Op mijne leeftijd heeft dat geen avance. Ik vergeet zo gemakkelijk.

Peer Goris: De leeftijd, hé.

Benzamien: En onder ons gezegd en gezwezen... zo schoon is dat Frans toch ook weer niet.

Peer Goris: Dan zijt gij wel wreed van gedacht veranderd.

Benzamien: Ik ben intussen wat ouder en wat wijzer zeker?

(Benzamien stoot Peer lachend aan. Peer grinnikt)

Benzamien: Dus als gij mij in het vervolg niet meer mesjieu Vâân Snique wilt noemen...?

Peer Goris: Wat moet ik dan zeggen?

Benzamien: Gelijk vroeger... Toen ge nog bij mij in de beenhouwerij kwam.

Peer Goris: Wij noemden mekaar bij de voornaam.

Benzamien: Dat moet toch kunnen.

Peer Goris: Gij meent dat?

Benzamien: Jaja, zeg maar Benzamien. Klinkt veel beter. Maar euh... we houden dat onder ons, hé. Als de ander het horen, dan is 't bij de familienaam. Ze gaan dat anders niet begrijpen.

Peer Goris: Zeker Mère Supérieure niet.

Benzamien: Die moet dat niet weten. Met al haar regeltjes en wetten.

Peer Goris: 't Is echt wel uit met de liefde, zo precies.

Benzamien: Doe niet onnozel, hé makker. Ik heb altijd een boon voor haar gehad. Maar verliefd? ... Dat kan ook niet, hé. Zij heeft de gelofte van kuisheid afgelegd.

Peer Goris: Ik had niet de indruk dat gij of Jeroom u daar veel van aantrok.

Benzamien: Houdt de Jeroom hierbuiten. Ik wil u over hem niet meer horen klappen.

Peer Goris: Is 't weer ambras?

Benzamien: Ik ga er mij niet meer druk in maken. Hij doet wat hij niet laten kan. En ik... ik... Ik zou u iets moeten vragen, Peer.

Peer Goris: Als 't maar geen geld is. Ik heb minder dan gij.

(Benzamien kijkt omzichtig rond. Neemt uit zijn portefeuille een opgevouwen geldbriefje en stopt het snel in Peers handen.)

Benzamien: Wilt gij straks voor mij in mijn oude beenhouwerij een mals paardenbiefstekeske gaan kopen.

Peer Goris: Ge krijgt hier toch goed eten?

Benzamien: 't Is niet voor mij. Ik zou willen dat ge dat biefstekeske naar de patronne van het café La veuve de Proske brengt. Met mijn groeten.

Peer Goris: Ah zo... Allez...

Benzamien: De overschot van 't geld moogt ge houden.

Peer Goris: Heel goed. Merci Benzamien.

Benzamien: Maar zwijgen, hé.

Peer Goris: Lijk een graf.

Benzamien: Ne goeiendag nog.

Peer Goris: Salu.

(Jeroom komt op. Benzamien vertrekt in Jerooms richting. Maakt een bocht van 180° en verdwijnt langs de andere kant in de coulissen. Ze negeren elkaar

straal. Peer Goris wacht rustig af. Als Benzamien weg is, stapt Jeroom op Peer af.)

Jeroom: Dag Peer.

Peer Goris: Dag meneer Meulepas.

Jeroom: Ah? Is 't gedaan met Mul-passe? Of Kolonel?

Peer Goris: Jaa... tenzij gij liever hebt...

Jeroom: Neenee, meneer Meulepas is goed. Gij moogt zelfs Jeroom zeggen tegen mij.

Peer Goris: Is 't echt?

Jeroom: Als niemand anders het hoort, hé Peer. Ik wil niet dat gij door mij in de problemen komt.

Peer Goris: Da's vriendelijk.

Jeroom: Ja... ne mens steekt raar ineen. Ge kunt zo van die kuren krijgen, waar ge dan achteraf van denkt... allez... waarom nu? Den ene mens is niet beter dan den andere.

Peer Goris: Maar den ene heeft wel meer geld dan de andere. Als we echt gelijk willen zijn, moet gij een beetje van dat van u aan mij geven...

(Peer bedoelt het plagend. Trekt grote ogen als hij Jeroom naar zijn portefeuille ziet tasten.)

Peer Goris: Jamaar, ik zei dat maar om te lachen, ze meneer Jeroom.

Jeroom: Dat weet ik, Peer, dat weet ik. Ik ga u vragen om voor mij een commiske te doen. Wilt gij straks bij mijnen opvolger in mijn ouwe charcuterie eens een grote saucisse gaan kopen. 't Beste dat hij in huis heeft, moet ge vragen.

Peer Goris: Hebt ge 'r goesting in, meneer Jeroom?

Jeroom: 't Is niet voor mij. Ik wil dat ge die saucisse vandaag nog naar 't cafeetje van "La veuve de Proske" brengt. Weet ge 't zijn?

Peer Goris: Jaja, en ik ken Florenske, de patronne. Ik moet er vandaag toevallig in de buurt zijn.

Jeroom: Awel, dat komt dan goed uit. Geeft haar met mijn complimenten die saucisse. En zegt dat ze 't haar laat smaken.

Peer Goris: Komt in orde, meneer Jeroom. *(kijkt naar het geldbriefje. Tikje sluw:)* Wat doe ik met den overschot?

Jeroom: Da's voor u, hé Peer. Voor de moeite. Maar euh... mondje dicht, zelle. En zeker aan dien bietekwiet van een Benzamien niks vertellen. Hij moet zijn eigen al genoeg.

Peer Goris: Ik kan zwijgen als een graf, meneer Jeroom.

Jeroom: Allez dan... nog ne schonen dag.

Peer Goris: Mijnen dag kan niet meer kapot.

(Jeroom wandelt weg. Peer kijkt hem na. Begint dan te lachen. Richt zich tot het publiek)

Peer Goris: Twee ouwe schuren die tegelijk in brand vliegen. Dat gaat nog vonken geven.

(Peer Goris af. Belichting op rustruimte. De zetels zijn terug gezet. In de zetel zit de barones te borduren. Aan de tafel speelt madame Van Hollebèque een spel patience. Monsieur Duvernois leest de krant. Jeroom en Benzamien gedragen zich wat ongemakkelijk. Beiden willen weg (naar Florenske) maar ze willen de ander niet mee. Kijken de kat uit de boom. Na een ongemakkelijke stilte)

Benzamien: Allez Jeroom, gade gij nu niet zitten?

Jeroom: Ik sta liever. Ik heb lang genoeg gezeten. Waarom gaat gij niet zitten?

Benzamien: Ikke? Ik heb geen stoel nodig. Ik euh... Ik moet nog weg.

Jeroom: Zo laat nog?

Van Holleb.: Gaat u nog een luchtje scheppen, monsieur Vâân Snique? Heel gezond. Dan kunt u beter slapen.

Barones: *(tot Duvernois)* Que'est ce qu'elle dit?

Duvernois: Ik was niet aan 't volgen.

Barones: Comment?

Duvernois: Ce ne sont pas nos affaires, madame la Baronne.

Barones: Ah bon. J'ai compris. Bonne nuit.

(Barones voelt zich beledigd. Neemt haar handwerk bij elkaar en verlaat toneel)

Jeroom: Bonne nuit, madame la Baronne.

Benzamien: Gaat die nu al slapen?

Van Holleb.: Op haar kamer zit ze gerust.

Benzamien: Ze heeft gelijk. *(sarcastisch)* Wij maken zeker te veel lawaai?

Van Holleb.: Mais non, pas du tout. Naar waar wilt u gaan wandelen? Gewoon rond het huis?

Benzamien: Jaja... zoiets.

Jeroom: Zeker?

Benzamien: Misschien wat verder.

Jeroom: Ik ga mee.

Benzamien: Wat?

Jeroom: Ik heb ook nood aan frisse lucht.

Benzamien: Moet gij mij nu altijd nadoen?

Jeroom: Ik doe u toch niet na. Ik zeg gewoon dat ik ga wandelen. Gij moet gij niet mee met mij, zelle.

Benzamien: Hela, 't was wel mijn idee. Ik ging wandelen. En gij ging mee.

Jeroom: Ook goed.

(Benzamien en Jeroom willen weg gaan. Duvernois staat plots recht)

Duvernois: Mag ik de heren accompagneren?

(Benzamien en Jeroom staren Duvernois eerst wat ontzet aan. Gluren dan aarzelend naar elkaar. Ze kunnen moeilijk weigeren, maar 't is niet van harte.)

Jeroom: 't Is maar een stomme wandeling, zelle.

Benzamien: De moeite niet.

Van Holleb.: Maar monsieur Duvernois, laat u mij hier moederziel alleen?

Benzamien: Ah nee, dat doet ge toch niet.

Jeroom: Da's niet echt beleefd tegenover de dame.

Duvernois: Vous avez raison. Ik blijf. Geniet van uw wandeling.

Benzamien: Zal niet mankeren. Sloppel samen.

(Duvernois en Van Hollebèque kijken elkaar wat ongemakkelijk aan. Verdwijnen in coulissen côté jardin. Jeroom en Benzamien halen uit coulissen côté cour hun hoeden en jassen en haasten zich naar voorplan toneel. Licht midden toneel dimt. Jeroom begint op Benzamien te foeteren.)

Jeroom: Weet gij wel wat gij hebt gezegd?

Benzamien: Wat nu weer?

Jeroom: Sloppel samen, tegen Duvernois en Van Hollebèque.

Benzamien: Wat moest het zijn? Bonne nuit? Ik vertik het. Het Frans komt mijn oren uit.

Jeroom: Sloppel... sàmen! Precies of gij denkt dat die twee in 't zelfde bed kruipen.

Benzamien: Van mij mogen ze. Hebben ze nog iets aan hunnen ouwen dag.

Jeroom: Gij denkt toch niet... Dat chique volk toch niet...

Benzamien: Nee, waarschijnlijk niet, maar ze hebben ongelijk. Als ik de kans krijg...

Jeroom: Wat zijt gij van plan?

Benzamien: Ik heb gewoon zin in een Export. Van al die wijn bij 't eten, krijg ik het zuur.

Jeroom: En waar gaat ge die Export drinken? Bij uw dochter?

Benzamien: Da's wat ver.

Jeroom: Niet veel verder dan...

Benzamien: Dan wat?

Jeroom: Ge weet goed genoeg wat ik bedoel.

Benzamien: Gij waart toevallig toch niet van plan om naar "la veuve de Proske" te gaan?

Jeroom: Den Export is nergens zo goed.

Benzamien: Omdat Florenske hem tapt.

Jeroom: 't Zal d`at zijn.

Benzamien: Ge weet toch...

Jeroom: Wat?

Benzamien: Florenske heeft het voor mij.

Jeroom: Da's niet!

Benzamien: Laatste keer dat we samen gespeeld hebben, kwam ze heel dicht tegen mij zitten...

Jeroom: Tegen mij ook.

Benzamien: En onder tafel legde ze zo heel voorzichtig haar fijne vingertjes op mijn been.

Jeroom: Wat?

Benzamien: 't Was niet per abuis. Want ze keek terwijl heel diep in mijn ogen. Als gij niet keek.

Jerroom: Ge liegt! Dat kan niet! Want bij mij heeft ze juist hetzelfde gedaan.

Benzamien: Ik geloof u niet.

Jerroom: Ze deed zelfs meer.

Benzamien: Wat dan?

Jerroom: Ze deed onder tafel haar schoen uit en ze kwam zo heel stillekes onder mijn broek naar boven gekropen.

Benzamien: Wablief?

Jerroom: Haar kous! Op mijn bloot been.

Benzamien: Dat kan niet!

Jerroom: Florenske heeft mij duidelijk laten verstaan dat ze mij wil.

Benzamien: Gij? Zuurpruim! Gij zijt toch geen partij voor dat jong ding.

Jerroom: Gij wel? Ge hebt heel de winter geklaagd van uwen tikker.

Benzamien: Maar in de lente is dat over. Ik voel mij goed. En euh... als ge dan toch alles wilt weten... het marcheert nog allemaal bij mij.

Jerroom: Wat marcheert er... *(beseft wat Benzamien bedoelt en maakt zich woest)* Gij moet u kalm houden met uw hart. Geen opwinding heeft meneer dokter gezegd.

Benzamien: Stopt dan met mij te koeioneren.

Jerroom: Ik koeioneer niet. En daarbij... bij mij marcheert het ook nog allemaal, zelle!

(Benzamien stapt het café binnen. Jerroom snelt hem achterna. Florenske komt op. Op de tafel staat de teerlingbak.)

Florenske: Hoe later op den avond hoe schoner volk. Ik had niet gedacht de heren vandaag nog te zien.

Benzamien: Wij houden niet af.

Jerroom: 't Is dat we hier zo graag zijn.

Florenske: En ik zie jullie graag komen. Twee Exports, mannen?

Benzamien: En pakt zelf ook iets.

Florenske: Mag dat een stuk chocolat zijn?

Benzamien: Da's zeker. Niks zo goed dan 's avonds in bed nog een beetje genieten van een lekker stuk chocolat. Dan gaat ge toch wel eens aan mij denken, hé Florenske?

(Jerroom ergert zich aan het geflirt van Benzamien. Florenske verdwijnt lachend in de coulissen. Benzamien kijkt haar lachend na. Tot hij de zure blik van Jerroom opvangt. Geen van beiden gaat zitten. Florenske komt met twee exports terug en zet ze op tafel)

Florenske: De pitjesbak staat klaar. Vindt ge 't niet erg dat ik u efkes alleen laat?

Benzamien: Zo lang dat ge maar terugkomt.

Florenske: Als er iets is... ik ben in huis.

(Florenske gaat weg. Weer de zure blik van Jerroom naar Benzamien. Benzamiens glimlach die verdwijnt als hij Jerroom ziet kijken. Ze blijven beiden rechtstaan. Hun hoed nog op. Kijken elkaar dreigend aan. Na een geladen stilte)

Benzamien: Wat denkt ge?

Jerroom: We zijn hier nu toch.

(Stilte. Dreiging en haat in beider blikken.)

Jerroom: Voor wat spelen we?

(stilte)

Benzamien: Voor hààr!

Benzamien: Wie verliest...

Jerroom: Ik heb het begrepen.

Benzamien: Zonder discussie.

Jerroom: Zonder discussie.

(Dreigende aanzwellende muziek start. Beide mannen schieten plots in actie. Lopen naar de kapstok om hun hoed weg te hangen. Jerroom hangt zijn hoed bovenaan. Benzamien bekijkt het. Neemt Jerrooms hoed weg en hangt die onderaan terwijl hij zijn eigen hoed bovenaan hangt. Gaan aan tafel zitten. Kijken elkaar vernietigend aan. Trekken streepjes en nullen op de rand van de teerlingbak.)

(De eerste teerling rolt. De spanning is te snijden. Het spel gaat steeds sneller en met meer gedrevenheid. Geluid van de rollende teerlingen wordt versterkt. Na elke worp wordt iets uitgevaagd van de krijtjes op de rand van de bak. Ze spelen in stilte. Ze laten geen van beiden aan het publiek blijken wie wint of verliest. Het geluid van de rollende teerlingen nog luider en met echo. Dan valt alles plots stil. Geen uitdrukking bij Jerroom of Benzamien. Ze zien er allebei verslagen uit. Leunen uitgeput achterover. Kijken elkaar vertwijfeld aan.

Florenske komt terug binnen.)

Florenske: Is 't al gedaan? *(geen antwoord)* Maar ge hebt geeneens van uw bier gedronken. Smaakt het niet?

Benzamien: *(schor)* Florenske... haalt ons een fles van uwen beste champagne.

Florenske: Iets te vieren?

Benzamien: Ja.

Florenske: Zijt ge gewonnen?

(stilte waarbij beiden elkaar verslagen blijven aanstaren)

Benzamien: Nee.

Jeroom: *(kan het nog niet geloven)* Ik ben gewonnen.

Florenske: Waar gaan we dat schrijven? Anders verliest gij altijd. Ge ziet hé. Als ik uit de buurt blijf, hebt gij meer chance. Ik haal een fles.

Benzamien: En drie glazen!

(Florenske verdwijnt. Benzamien staat recht. Ook Jeroom staat recht. Benzamien drukt Jeroom plechtig de hand)

Benzamien: Proficiat.

Jeroom: *(aangeslagen)* Merci... *(lichte paniek)* maar als ze mij niet wil?

Benzamien: Bij mij heeft ze haar schoenen niet uitgetrokken om onder mijn broek te zitten, Jeroom!

Jeroom: Merci Benzamien... Merci.

(Blijven elkaars handen lang vasthouden. Licht in café gaat weer uit. Florenske ruimt tafel op en neemt kapstok weg. Jeroom en Benzamien stappen door de donkere straat naar het Pension. Sfeervol belicht. Benzamien is stomdronken. Jeroom ondersteunt hem, maar heeft het ook moeilijk.)

Benzamien: Die derde fles was er te veel aan.

Jeroom: Ge hebt ze bijna helemaal alleen opgezopen.

Benzamien: 't Was betaald.

Jeroom: Da's just.

Benzamien: Deze keer gaat gij met de prijs naar huis, Jeroom. En 't is genen stommen beker die ge op de kast zet.

Jeroom: Ik moet het haar natuurlijk nog vragen. 't Was niet direct het moment.

Benzamien: Vertel haar nooit dat wij om haar gedobbeld hebben.

Jeroom: Jamais de ma vie!

Benzamien: Gij verdient ze.

Jeroom: Ik hoop het.

Benzamien: Ik moet overgeven, Jeroom.

Jeroom: In de goot!

(Benzamien gaat met de hulp van Jeroom naar rand podium. Kokhalst. Wordt weer rustig.)

Benzamien: 't Zal voor straks zijn.

Jeroom: We moeten naar huis, Benzamien. Werk nu toch een beetje mee.

(samen zetten ze enkele wankelende stappen. Dan blijft Benzamien weer staan. Geeft Jeroom enkele tikken op zijn wang. Jammert melancholisch)

Benzamien: Jeroom... wij zijn alle ze leven vrienden geweest, Jeroom... vrienden... nooit iets tegen u gehad... Maar ik ben altijd ongelukkig geweest, Jeroom... ongelukkig...

Jeroom: Alle komaan, niet zeveren, zelle!

Benzamien: Mijn Marie zaliger zei het al... ongelukkig... tedju tedju!...

Jeroom: Toe Benzamien, een beetje koerazie... We zijn er bijkant...

Benzamien: Laat mij anders hier maar liggen.

Jeroom: Niks van. Samen uit. Samen thuis.

Benzamien: Gij zijt ne vriend, Jeroom. Nen echte vriend.

Jeroom: 't Is al goed.

(langs andere kant van het podium komt Peer Goris op. Hij kijkt naar de grond. Als hij vlak bij hen is, kijkt hij verstrooid even op)

Peer Goris: *(mompelt)* Avond.

(Jeroom noch Benzamien hebben opgekeken of Peer herkent)

Jeroom: *(gromt binnensmonds)* 't Is nacht.

(Peer Goris is al voorbij, maar herkent de stem. Blijft verbaasd staan. Dan geamuseerd)

Peer Goris: Awel mannen, nog zo laat op stap?

Jeroom: Peer! Potverdoesje! Ge komt als geroepen. Helpt eens een beetje.

(Peer schiet te hulp. Ondersteunt Benzamien mee. Die laat zich zwaar doorhangen.)

Peer Goris: Amaai, die weegt... 't was zeker zwaar bier dat ge hebt gedronken?

Jeroom: Bijlange niet. 't Was champagne.

Peer Goris: Ik wist niet dat ge van champagne zat kunt worden.

Jeroom: Als ge er veel van drinkt.

Peer Goris: Bij u valt het precies nog mee, Jeroom?

Jeroom: Hij had die derde fles niet moeten bestellen. Ik heb het hem nog gezegd.

(Jeroom en Peer sleuren aan Benzamien. Doordat die hen mee uit evenwicht brengt, draaien ze in cirkels)

Peer Goris: Naar waar hebben we 't?

Jeroom: Naar 't Pension natuurlijk.

Peer Goris: Da's langs den andere kant.

Jeroom: Goed dat gij nog bij de pinken zijt.

Peer Goris: En dat ik gewoon ben van met zware en lompe gewichten te sleuren.

(Peer begeleidt Jeroom en Benzamien tot de coulissen. Jeroom en Benzamien verdwijnen. Peer gaat naar voorplan en richt zich tot het publiek. Intussen wordt op achtergrond decor voor laatste scène voorbereid. Tafels, stoelen en zetels gaan weg. Centraal het "sterfbed" van Benzamien. Een bed/lijkbaar die schuin naar beneden helt. Sprei en hoofdkussen voorzien. Naast het bed één stoel voor moeder overste)

Peer Goris: Hebt ge dat nu gezien? Goed gezegend... allebei. Benzamien was niet meer van deze wereld. En de Jeroom... Jeroom heeft altijd de schijn beter kunnen ophouden. Ook als hij zat is blijikbaar. Ik dacht dat hij nog min of meer wist wat hij deed... Maar wat ik de volgende morgen heb gehoord... Om zoiets te doen, daar moet ge toch echt poepeloere voor zijn. Ik heb ze tot aan de poort van 't Pension gebracht. Jeroom zei dat hij het van daar wel alleen aankon. Ik heb nog twintig frank gekregen. Vaneigens dat ik dat niet geweigerd heb. Ik dacht dat Jeroom Benzamien wel in zijn bed ging steken, maar hij is er niet geraakt. Hij heeft zijne vriend in 't eerste het beste kamerke gelegd dat hij tegenkwam... 't dodenhuiske. Om goed te doen steekt hij daar nog wat kaarsen aan. Kunt ge u voorstellen wat Benzamien moet hebben gedacht toen hij wakker werd? Op die lijkbaar tussen vier brandende kaarsen? En dat voor ne mens die het al aan zijnen tikker heeft. Achteraf hebben Jeroom en Benzamien er eens goed mee gelachen. Benzamien een beetje groen... en Jeroom een beetje beschaamd. Benzamien was er met de schrik vanaf gekomen. Maar na die avond is hij niet meer buiten gekomen. Hij voelde zich niet goed. Jeroom mocht alleen naar zijn Florenske. Daar heeft dien ouwe snoeper gretig gebruik van gemaakt. Hij is dat mens beginnen opvrijen... of was het andersom? Soit, ik kom er niet in tussen. Als ze

maar gelukkig zijn. En dat zijn ze, Jeroom en zijn jonge pop.
Benzamien daarentegen...

(Peer gaat weg. Benzamien is op het einde van de monoloog van Peer op het bed (lijkbaar) gaan liggen. Achter het bed staan pastoor en zuster Alphonsine te bidden. Mère Supérieure zit naast Benzamien. Hij ijlt. Grijpt in plotse paniek de arm van moeder overste vast)

Benzamien: Moeder... Moeder...

M.Overste: Gaat het niet, monsieur Vâân Snique?

Benzamien: Neeje... jawel... Ik wil maar zeggen...

M.Overste: Zeg het maar.

Benzamien: ...Ik ben muug.

M.Overste: Wilt ge slapen?

Benzamien: Dat zou goed zijn.

M.Overste: Dan laat ik u alleen.

Benzamien: Neeje... nee... nog niet.

M.Overste: Wil u dat ik nog even bij u blijf zitten?

Benzamien: Zoudt u dat willen doen voor mij?

M.Overste: Maar natuurlijk, monsieur Vâân Snique.

Benzamien: Da's vriendelijk... Zoudt u nog iets anders willen doen voor mij?

M.Overste: U zegt het maar.

Benzamien: Ik hoor dat niet graag. Dat monsieur Vâân Snique. Kunt ge niet gewoon Benzamien zeggen tegen mij?

M.Overste: U wil dat ik u bij de voornaam noem?

Benzamien: Gelijk ik ben gedoopt... zo wil ik sterven.

M.Overste: 't Is goed, monsieur... Benzamien... Maar we gaan nog niet sterven, hoor.

Benzamien: Nee, gij niet. Ik mag het hopen. Maar ik...

M.Overste: U ook niet.

Benzamien: Ik heb al gebiecht. Ik ga niet liegen tegen u. Gij ook niet tegen mij?

M.Overste: 't Is goed. We gaan niet liegen.

Benzamien: Awel... dat vind ik nu schoon van u. Dat gij tijd maakt voor ne stervende mens.

M.Overste: Ik heb toch altijd tijd voor u gemaakt.

Benzamien: Da's waar. Gij zijt de vriendelijkheid zelve.

M.Overste: U weet... Ik heb een boon voor u.

Benzamien: Is dat echt?

M.Overste: Zo zegt men dat toch in Vlaanderen.

Benzamien: Als gij bedoelt wat ik denk dat ge bedoelt...

M.Overste: U bent ne speciale, Benzamien.

Benzamien: Nu we dan toch eerlijk zijn... Ik heb ook een boontje voor u.

M.Overste: Serieus?

Benzamien: Gij zijt ook een speciale.

M.Overste: Ik denk dat u nu wat moet rusten.

Benzamien: Ja... ik ben muug...

M.Overste: Doe uw ogen dicht. Ik blijf bij u.

Benzamien: Echt?

M.Overste: U weet... een kloosterlinge mag niet liegen.

Benzamien: Efkes rusten dan...

(Benzamien sluit de ogen. M.Overste vouwt de handen en buigt het hoofd om te bidden. Margrietje en Joske komen op. Margrietje denkt dat Benzamien dood is en snelt op hem toe. Schudt hem.)

Margrietje: Pake!

(Benzamien schrikt wakker. Margrietje gilt.)

Margrietje: Ik dacht dat ge dood waart.

Benzamien: 't Zal niet veel schelen. Maar doe me niet zo verschieten, of 't zal nog rapper gedaan zijn.

Joske: Dag schoonpapa, alles goed?

Margrietje: Maar Jos toch, zoiets vraagt ge toch niet aan ne stervende mens.

Benzamien: *(lachje)* Och Margrietje, mijn kind, vergeef het hem. Het is ook maar ne man. Als 't erop aankomt zeggen wij altijd de verkeerde dingen.

(Margrietje geeft Benzamien een zoen en blijft dicht bij hem staan. Jeroom en Florenske komen op. Beiden wat schroomvallig. Jeroom ook zeer aangeslagen)

Joske: Wie dat we hier hebben!

Benzamien: Ha Jeroom, komt ge ook eens langs? En ge hebt schoon volk meegebracht.

Florenske: Ik wou u zo graag nog ne keer zien.

Benzamien: Dat vind ik plezant sè, zoveel volk rond mij.

Margrietje: Allemaal mensen die u graag zien. Zelfs uwen beste vriend is hier.

Benzamien: Ik zie hem niet goed. Jeroom... waar zijt ge?

(Margrietje maakt plaats voor Jeroom. Hij gaat naast Benzamien staan. Weet zich geen houding te geven.)

Benzamien: Ze zegt: beste vriend... Maar er waren tijden... Wij hebben potverdekke veel ruzie gemaakt. Tedju, nu heb ik gevloekt en ik had al de absolutie gekregen.

Pastoor: God vergeeft het u.

Benzamien: Merci Vader... Da's een geruststelling.

Jeroom: *(streng)* Gaat ge nu ineens den heilige uithangen?

Benzamien: Begint ge weer?

(Kijken elkaar boos aan. Beginnen dan beiden te lachen. Ook de anderen ontspannen)

Margrietje: *(lacht nerveus)* Ze kunnen het niet laten, hé.

(Benzamien wenkt Jeroom dichterbij. Jeroom gaat over Benzamien hangen om hem goed te horen)

Benzamien: Jeroom... ik ben blij dat gij toen dien avond... ge weet wel... Want als ik... In plaats van gij... Dan was er niet veel van in huis gekomen.

Jeroom: Als ik wist dat ik u daarmee weer beter kon krijgen... ik zou ruilen.

Benzamien: Nee Jeroom, nee... 't Is goed zo. Ik heb een schoon leven gehad. 't Is genoeg geweest.

Jeroom: *(krijgt het moeilijk)* Potverdoesje Benzamien...

Benzamien: Hey! Ge gaat ze wel soignereren, hé. Of ik kom spoken.

Jeroom: 't Zal niet nodig zijn.

Benzamien: Hebt ge 't haar al gevraagd?

Jerroom: Ja...

Benzamien: En?

Jerroom: Wel euh...

Benzamien: Beetje rap of wilt ge dat ik sterf voor dat ik het weet?

Jerroom: Ze heeft ja gezegd.

Benzamien: Heeft ze ja gezegd?

Jerroom: En ik trek bij haar in.

Benzamien: Ge gaat hier weg?

Jerroom: *(treurig)* Als gij er niet meer zijt, Benzamien, wat zit ik hier dan nog te doen? Bij al die ouwe kwezels...

Benzamien: Ge hebt gelijk. Ik zou 't ook doen.

Jerroom: Dan word ik de patron van chez la veuve de Proske.

Benzamien: Dan moet ge dat caféke toch een andere naam geven, ze Jerroom.

Jerroom: Ik zal erover denken.

(Peer Goris, Monsieur Duvernois, Madame Van Hollebèque en barones de Haricourt komen op.)

Peer Goris: Hier zijn een paar mensen die bonjour willen zeggen... of au revoir.

Benzamien: Ze zijn nog op tijd.

Van Holleb.: Maar meneer Vâân Snique, u gaat ons toch niet verlaat.

Barones: Que se passe-t-il?

Benzamien: Pastillekes moet ge mij niet geven. Die helpen toch niet meer. Maar een kuske, dat wil ik wel.

Van Holleb.: *(giechelt)* O gij deugeniet! *(geeft Benzamien een koket kusje)*

Benzamien: Ne stervende mens kunt ge toch niks weigeren.

(Zuster Alphonsine giechelt en haast zich dan naar Benzamien. Geeft hem een zedig kusje op zijn wang en een vluchtig kruisje op zijn voorhoofd)

Jerroom: Profiteur.

Benzamien: Gij hebt uw gerief. Gun mij ook es iets.

Florenske: Wilt ge van mij ook ne kus, Benzamien?

Benzamien: Doodgraag... al is dat misschien in dit geval een verkeerde woordkeuze.

(Florenske buigt zich over Benzamien en geeft hem een zoen. Benzamien grijpt haar vast. Spreekt haar ernstig en dwingend aan)

Benzamien: Er zullen momenten komen dat ge hem tegen de muur wilt plakken... Maar in wezen is 't ne goeie vent. Het is den beste vriend van de wereld. Zorgt goed voor hem.

(Florenske knikt. Geeft Benzamien nog een zoen. Ze doet er volgens Jeroom te lang over. Hij grijpt haar bij de arm en trekt haar zachtjes maar beslist weer naar zich toe.)

Jeroom: Allez kom. 't Is genoeg.

(Peer Goris staat er wat sullig bij. Besluit tenslotte mee te doen en ook hij heeft Benzamien een teder kusje op diens voorhoofd. Benzamien slaat hem wat plagend weg. Dan doet Margrietje weer een stap naar voor. Ze geeft Benzamien weer een lieve zoen.)

Margrietje: Da's er eentje voor u. En deze... *(geeft nog een zoen)* ... die geeft ge maar aan ons make, als ge haar ziet.

(Benzamien knikt. Voelt zich uitgeput nu. Kijkt naar Moeder Overste. Die heeft eerst niets in de gaten. Benzamien tikt zachtjes op haar arm. Ze kijkt hem aan. Benzamien tikt uitnodigend op zijn wang. Moeder Overste wat ongemakkelijk.)

M.Overste: U wil een zoen van mij?

Benzamien: Als 't niet te veel gevraagd is.

(M.Overste maakt wat verbouwereerd een kruisteken. Neemt dan haar tijd om Benzamien een zachte zoen op zijn wang te geven)

Benzamien: *(gelukzalig)* En nu kan ik sterven.

(Benzamien sluit de ogen. De omstaanders buigen het hoofd. Benzamien spert plots de ogen weer open. Kijkt M. Overste aan)

Benzamien: Nog één ding... Ik heb het mij van den eerste dag afgevraagd... Ik moet het weten...

(Benzamien wenkt Moeder Overste dichterbij. Ze buigt zich tot bij hem)

Benzamien: Draagt u... een blauw flanelen onderbroek?

Licht uit

Einde